Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $5.50 Metams
Užsieniuose $8.00
Brooklyne $6.00
Metams

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

Prašome visų "Laisvės" skaitytojų gauti nors po vieną naują skaitytoją savo dienraščiui.

No. 286 LAISVĖS ANTRASAS: 427 LORIMER STREET Telefonas: Stagg 2-3878 Brooklyn, N. Y., Ketvirtadi enis, Gruodžio (Dec.) 5, 1940 Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXX. Dienraščio XXII.

KRISLAI

Dekada. Ką ji reiškia?
Rašytojų Balsas.
Ko Nori Kardinolas?
Mūsų Kalbėtojai.

Rašo R. Mizara

Lietuvos spaudoje dažnai matome žodį **dekada**—"meno dekada." Žodis "dekada" — paeina iš graikų kalbos ir jis reiškia dešimts: dešimts daiktų, dešimts dienų, dešimts metų. O laike didžiosios Francijos revoliucijos tame krašte buvo įvestas naujas kalendorius su dešimties dienų savaite,—**dekada.**

Lietuvos spaudoje kalbama apie **meno dekadą.** Aiškiau: Lietuva yra pakviesta dalyvauti sekančiais metais Maskvoje meno šventėj, kuri tęsis gal būt per dešimts dienų ir ten pakviestų tautų menininkai, — visokių šakų ir sričių menininkai, — parodys savo tautinį meną, tautinio meno srityje pasiekimus.

Lietuvos artistai, menininkai, rašytojai ir kiti ruošiasi dalyvauti meno dekadoje Maskvoje. Jie ruošiasi ir apie tai daug šiuo metu rašoma Lietuvos spaudoje.

* * *

"Mūsų dalyvavimas Maskvos meno dekadoje—itin svarbus dalykas," rašo S. Čiurlionienė-Kymantaitė, dramaturgė ir rašytoja, — našlė garsaus Lietuvos genijaus, piešėjo ir kompozitoriaus.

Lazdynų Pelėda-Marijona Lastauskienė tuo klausimu rašo:

"Pasirodymas Maskvoje su savo kūriniais—tai didžiausias impulsas rašytojams, kurti ir išgarsėti net plačiam pasaulyje. Kai kuriems, manau, truks net drąsos."

Rašytojas Liūdas Dovydėnas sako:

"Kokias pareigas ir teises teikia dalyvavimas Maskvoje meno dekadoje, šiandien ir džiūgu ir baisu svarstyt. O ne tik svarstyti, bet ir ruoštis reikia, iš peties, iš visų jėgų privalu ruoštis . . ."

Garsioji poetė Salomėja Nėris pareiškia:

"Būsimoji meno dekada Maskvoje skatina kiekvieną menininką kurti juo intensyviau, nes įdomu pasirodyti visų socialistinės tėvynės tautų ir draugo Stalino akyvaizdoje su savo darbo vaisiais, laisvėje sukurtais."

* * *

Šitaip Lietuvos rašytojai pasisako apie meno dekadą Lietuvoje. Kadangi žodis "dekada" bus ir ateityje dar dažniau minimas Lietuvos ir mūsų spaudoje, santikyj su meno švente Maskvoje, tai skaitytojas, menu, dabar jau žinos, ką jis reiškia.

* * *

Kun. Virmauskas kadaise buvo apsilankęs pas Bostono kardinolą O'Connell, ir pastarąjam pasakė:

"Mes meldžiamės, organizuojamės ir, kiek galime, šelpiame pabėgėlius" (buvusius Lietuvos žvalgybininkus. —R. M.).

Ar atspėsite, ką jam atsakė kardinolas? Anot "Darbininko," štai ką:

"J. E. kardinolas patarė visiems daug melstis. Melstis ir už jį, ypač jo gimimo dienoje, gruodžio 8-toje."

* * *

Tai įdomus prašymas! Pasirodo, jog kardinolas O'Connell ne tiek paiso, kad lietuviai kunigai ragintų savo pasekėjus melstis už žvalgybininkus ir už tai, kad Smetoną sugrąžinti Lietuvon. Ne! Jam buvo labai svarbu, kad jie melstųsi už jį, už kardinolą.

Pas ne vieną kataliką kils klausimas. Nejaugi mūsų kardinolas yra taip giliai paskendęs nuodėmėse, jeigu jis prašo už jį dar gyvą melstis?

* * *

O man atrodo, kad iš katalikų bus prašoma daugiau pinigų negu maldų.

-:- -:- -:-

A. Bimba sugrįžo iš prakalbų maršruto. Jis buvo pasekmingas.

D. M. Šolomskas išvyksta dviem savaitėm savo prakalbų maršrūto. Šolomskas yra ALD-LD Centro Komiteto sekretorius, o ši organizacija, mat, šiemet mini savo sidabrinį jubilėjų.

Jonas Ormanas LDS reikalais maršrūtuoja vidurvakarinėse valstijose.

Na, o **H. Jagminas,** vienas "Vilnies" redaktorių, nuvyko į vakarines valstijas — Kaliforniją, Oregon, Washingtoną —sakyti prakalbas, skleisti apšvietą.

Reikia darbuotis, kad visur, kur tik kalbėtojai apsilankys, prakalbos būtų reikiamai išgarsintos.

Amerika Planuoja Piniginę ir Laivų Paramą Anglijai

Washington. — Jungtinių Valstijų ministeriai, apsigynimo komisijos narys Knudsen, generalio štabo galva generolas Marshall ir vienas Anglijos finansų atstovas tariasi, kaip Amerika galėtų stipriau ir greičiau paremt Angliją pinigais, laivais ir kitais karo reikmenimis.

Neoficialiai pranešama, kad Anglija prašo bent dviejų bilionų dolerių paskolos iš Jungtinių Valstijų.

Amerikos ministeriai, be kitko, svarsto sumanymą lydėt šios šalies karo laivais iki vidurio Atlanto Vandenyno prekinius anglų laivus, plaukiančius su reikmenimis į Angliją.

Amerikos valdžia sutinka parduot Anglijai 63 prekinius laivus esančius žinyboje valdiškos Jungtinių Valstijų laivininkystės komisijos.

Nuo karo pradžios Anglija yra pirkus iš Amerikos 130 prekinių laivų.

Šiomis dienomis anglai užsisakė Amerikos laivastatyklose pabudavot Anglijai 60 naujų prekinių laivų.

Washington. — Anglija prašo iš Amerikos bent 100 karinių laivų naikintuvų.

Vokiečių Submarinai Sunaikinę dar 6 Anglų Laivus, 35,000 Tonų

Vokiečiai Praneša:

Berlin, gruod. 4. — Vokiečių submarinai nuskandino dar šešis prekinius Anglijos laivus, 35,000 tonų įtalpos.

Vokiečiai per dieną prarado vieną lėktuvą.

O gruodžio 2 d. vokiečių submarinai užpuolė būrį prekinių Anglijos laivų, kuriuos lydėjo kariniai laivai; ir tuo žygiu vokiečiai nuskandino septynioliką prekinių priešo laivų ir vieną pagalbinį anglų šarvuotlaivį, kuris buvo 17 tūkstančių tonų įtalpos. Viso tą dieną vokiečių submarinai sunaikino 160 tūkstančių tonų Anglijos laivų. Vienas tik komandieriaus Mengerseno submarinas pasiuntė į dugną penkis anglų laivus, 41,000 tonų įtalpos.

BOMBININKAI VĖL DEGINO BIRMINGHAMĄ

Berlin, gruod. 4. — Vokiečių orlaiviai iš naujo daugmeniškai bombardavo Birminghamą, didį anglų fabrikų miestą, ir padarė 25 naujus didžiulius gaisrus jame, kaip sako vokiečių komanda.

Anglų Lakūnai Nuskandinę Nazių Submariną Ir Keturis Laivus

London, gruod. 4. — Anglų orlaiviai bombomis nuskandino vieną vokiečių submariną Norvegijos pakraštyj ir keturis vokiečių transporto laivus.

Pačioj Vokietijoj anglų lakūnai bombardavo geležinkelius, bet tik mažame plote.

ITALAI NUSKANDINĖ 2 ANGLŲ SUBMARINUS, SUŽEIDĖ 3 ŠARVUOČIUS

Italų Pranešimas:

Roma, gruod. 4. — Italai atmušė graikų darytas atakas Albanijoj.

Italų orlaiviai bombardavo karo laivų prieplaukas Graikijoje ir pataikė į du anglų šarvuotlaivius. (Bet nesako, ar juos nuskandino.)

Italai nukirto žemyn šešis anglų - graikų orlaivius, o savo prarado tris.

Roma. — Kariniai italų laivai nuskandino du stambius Anglijos submarinus Vidužemio Jūroje ir torpedavo ir sužeidė vieną anglų šarvuotlaivį, ties Maltos sala.

Kiek pirmiau italų submarinas Atlanto Vandenyne sunaikino prekinį Anglijos laivą "Lilian Moller," 5,000 tonų įtalpos.

SUNAIKINTAS ANGLŲ KARO PRAMONĖS CENTRAS BRISTOL

Berlin, gruod. 4. — Vokiečiai teigia, kad jų bombininkai net labiau sunaikino Bristolį, svarbų Anglijos pramonės miestą, negu pirmiau Coventry.

Roma, gruod. 4. — Į Italijos armiją šaukiama dar 250,000 vyrų.

Gedvilas Atžymi Progresą Tarybų Lietuvoje

KABLEGRAMA "LAISVEI"

Kaunas. — Pirmininkas Lietuvos Komisarų Tarybos Gedvilas, pasikalbėjime su laikraštininkais, gruodžio 2 d. atžymėjo permainas, kurios įvyko Lietuvos žmonių gyvenime per paskutinius penkis mėnesius. Šias permainas jis paskirstė į tris laikotarpius:

Pirmas laikotarpis: Nuo birželio 15 d. iki Liaudies Seimo sušaukimo; Lietuva buvo paskelbta Tarybų Respublika ir įsijungė į Tarybų (Sovietų) Sąjungą. "Šiuo laikotarpiu buvo mobilizuojama darbo žmonių jėga ir į jų rankas perėjo politinė respublikos galia.

"Antrame laikotarpyje buvo įvykdyti Liaudies Seimo tarimai: **Suvalstybinta žemė ir paskirstyta darbo žmonėms kaimuose. Stambioji pramonė, prekyba ir bankai buvo paimti į valstybės rankas ir tapo Lietuvos žmonių nuosavybe. Vidurinių ir aukštųjų mokslo įstaigų durys atidarytos darbo žmonėms. Dirbantieji žmonės užėmė vadovaujamas vietas visose gyvenimo srityse. Šiandien jie yra direktoriai, liaudies teismų teisėjai, pildomųjų komitetų pirmininkai, Vyriausios Tarybos nariai, — žodžiu sakant nėra tokios atsakingos vietos iki pačios aukščiausios, kurios jie negalėtų užimti.** Tai buvo antro laikotarpio pabaiga.

"Trečiame laikotarpyje Lietuvos Komunistų Partija ir vyriausybė pasistatė sau kaipo vyriausią uždavinį—kuo greičiausiai pakelt savo krašto žmonių gyvenimą iki Sovietų Sąjungos laipsnio... suvienodint algas ir reikmenų kainas su tomis, kurios yra kitose Tarybinėse Respublikose, taip pat įvest sovietinius pinigus. Nes toks ūkiškas-ekonominis suvienodinimas duotų galimybę išvystyt Lietuvių Respublikos gamybinius šaltinius, perorganizuot šalį socialistiniais pagrindais ir **pakelt gerovės ir kultūros laipsnį Lietuvos žmonėms.** Tai šitoks buvo trečiojo laikotarpio tikslas ir jau padaryta stambių, sprendžiamųjų žingsnių šioje srityje."

Neseniai Lietuvos Liaudies Komisarų Taryba padarė eilę svarbių tarimų: **Trečią kartą nuo Tarybų valdžios įsikūrimo Lietuvoj pakėlė darbininkams ir tarnautojams algas, vidutiniai 20 procentų, pradedant nuo lapkričio 10 d.,** ir įvedė panašaus laipsnio algas kaip kitose Tarybų Respublikose.

Įvedama visuotina socialė apdrauda pagrindais socialių įstatymų veikiančių Sovietų Sąjungoje. Darbo žmonės nemokamai gaus medikalę pagalbą.

Visi pirmesnieji taksai, kurie buvo imami nuo algų, rendų (nuomų), ir įmokėjimai į pensijų ir nedarbo fondus, yra panaikinami, o jų vieton įvedami kur kas žemesni mokesčiai nuo įplaukų ir kultūriniams reikalams.

Užgirtas naujas kainų sąrašas. Kai kuriem dalykam kainos pakelta, **bet žemdirbystės įrankiams paliktos tos pačios kainos, ir žymiai numuštos kainos tokiem būtiniem reikmenim kaip kerosinui, druskai ir degtukams.**

Lyginant kainas ir uždarbius buvusius iki birželio 15 d. su kainomis ir algomis įvestomis nuo lapkričio 10 d., tai **darbininkų algos pakilo pustrečio sykio, o gyvenimo reikmenų kainos nepakilo pilnai net dviejų sykių.**

Bet čia, prie žmonių būklės pagerėjimo, dar reikia priskaityt nemokamą medikalį aptarnavimą, socialę apdraudą, nedarbo panaikinimą ir dovanai duodamą mokslą vaikams.

Dabar yra planuojama didelė darbų programa 1941-metams — pakelti Lietuvos ūkį ir kultūrą. Lietuvos Respublika įeina į **ketvirtą laikotarpį** socialistinės kūrybos.

Sausio 12 d. 1941 m. bus renkami Lietuvos atstovai į Aukščiausią Tarybą (Sovietų Sąjungos seimą). Į ją Lietuvos liaudis išrinks geriausius savo darbo žmones.

GRAIKAI APSUPSIĄ ITALŲ PRIEPLAUKĄ EDDĄ

Graikų Pranešimas:

Athenai, gruod. 4. — Per didelį mūšį graikai atėmė iš italų du kalnus tik už pusantros mylios nuo italų prieplaukos Eddos, Albanijoj; gręsia apsupt šią prieplauką.

Sniego šturmai trukdo vienų ir kitų veikimą orlaiviais.

Roma, gruod. 4. — Italija šaukia daugiau vyrų į armiją.

NAZIŲ SUBMARINAI VEIKIA BŪRIAIS

Berlin. — Prieš anglų laivus dabar veikia šimtas vokiečių submarinų. Jie sutartinai, pagal planą, užpuldinėja anglų laivus, "kaip būriai vilkų," sako vokiečiai.

Vokiečių orlaiviai taipgi planingai išvien su submarinais atakuoja prekinius Anglijos laivus.

ORAS. — Būsią sniego ar lietaus ir šilčiau.

Jungt. Valstijų Vyriausybė Rengiasi Uždraust Streikus

Washington. — Jungtinių Valstijų kongreso teisių komisija, su valdžios pritarimu, pradėjo slaptai svarstyt planus, kaip užkirst kelią streikams pramonėse, kurios dirba bet kokius daiktus, reikalingus šalies gynimui, taip pat, suprantama, ir Anglijos gynimui.

Kongresinės teisių komisijos pirmininkas Sumners paskyrė pagalbinę kongresmanų komisiją, kad jinai, be kitko, ištirtų, kaip buvęs prezidentas Wilsonas slopino streikus laike praeito pasaulinio karo.

O prez. Wilsonas, pavyzdžiui, pats pasiuntė laišką darbininkams, streikavusiems prieš Remingtono ginklų fabriką Bridgeporte, Conn., kad jie turi pasiduot sprendimui valdiškos taikymo komisijos; o jeigu jie negrįš darban pagal tos komisijos tarimą, tai per ištisus metus negaus jokio darbo kariniuose fabrikuose. Jie taipgi bus tuoj imami į armiją, kaipo nenaudingi kariniams darbams, — persergėjo juos tada prez., Wilsonas.

Kongresui įneštas Howardo Smitho sumanymas reikalauja bausti kalėjimu net iki gyvos galvos streikierius karinėse dirbyklose.

Anglijos Orlaiviai Degino Italų Fabrikus, Geležinkelius ir Kt.

Cairo, Egiptas. — Anglai praneša, kad jų orlaiviai bombomis padegė italų žibalo dirbyklas Neapolyje, sukėlė gaisrus ir eksplozijas keliuose svarbiausiuose Italijos geležinkeliuose ir padarė mažesnių gaisrų dviejose orlaivių stovyklose Sicilijos saloje, Italijoje, kur sudegino ir vieną italų lėktuvą ant žemės.

ANGLAI LAIMĖJĘ MŪŠĮ PRIEŠ ITALUS AFRIKOJ, DAUG PAĖMĘ Į NELAISVĘ

Cairo, Egiptas. — Anglai sako, kad mūšyje ties Kassala, Anglų Egiptiškame Sudane, jie paėmę į nelaisvę daug italų, pagrobę karinį priešų troką ir užmušę 11 italų. Anglai suėmę visą italų kuopą su motoriniais dviračiais, kulkasvaidžiais ir šautuvais.

Italų Pranešimas:

Roma. — Anglų orlaiviai bombardavo Neapolio prieplauką Italijoj ir Augustos miestą, Sicilijoj, padarydami mažų gaisrų ir šiek tiek nuostolių.

Anglai atakavo italus ties Kassala, bet italai atmušė jų atakas.

Ethiopijoj italai nušovė vieną anglų orlaivį.

Berlin. — Užpuldinėt anglų laivams, vokiečiai vartoja ir didžius submarinus turinčius po 20 torpedų.

Vokiečiai Paskandinę Viso 3 Milionus Tonų Laivų

London. — Anglų vyriausybė skaičiuoja, kad vokiečiai nuo karo pradžios iki šiol paskandino apie 3 milionus tonų Anglijos, jos talkininkų ir bepusiškų laivų.

Už Hitlerio Paveikslą Pateko į Koncentracijos Stovyklą Anglijoj

London. — Frieda Wagner, anūkė garsaus vokiečių muzikos kompozitoriaus Wagnerio, liko uždaryta koncentracijos stovykloje Anglijoje todėl, kad anglai pas ją rado Hitlerio fotografiją.

Seniaus Frieda, 21-nų metų mergina, buvo artima Hitlerio pažįstama. Paskui, 1938 metais, ji pervažiavo į Šveicariją; sakė, "negaliu gyvent tokioj santvarkoj, kokią Hitleris įvedė." Toliau jinai iš Šveicarijos buvo priimta į Angliją. O gyvendama Anglijoj ji rašinėjo spaudai straipsnius prieš Hitlerį.

Bet kai anglų policininkai rado pas ją fotografinį Hitlerio paveikslą, tai spėja, jog Frieda Wagner veikė Anglijoje kaip Hitlerio šnipė. O kad ji rašinėjo prieš Hitlerį, tuomi, girdi, ji tik norėjo įgyt anglų pasitikėjimą.

Šveicarai Mokinasi iš Graikų Karo su Italais

Athenai, Graikija.—Šveicarijos valdžia prašo, kad Graikija leistų atsiųst karinius šveicarų tėmytojus. Šveicarija norį patirt, kokiu būdu graikai išvijo italus ir vis sumuša juos Albanijoj.

Šveicarija yra labai kalnuota šalis, o graikai ypač atsižymėjo kalnų kautynėse. Graikai, be kitko, turėjo kalnuose sustatytas kanuoles ir įsileido italus į tarpkalnes, o tada kanuolėmis iš kalnų ir užkūrė mirties ugnį italams.

Bucharest, Rumunija, gruod. 4. — Rumunų ministeris pirmininkas Antonescu įsakė užgrobt visą iki šiol buvusią amerikonų nuosavybę žibalo pramonėje Rumunijoje.

LAISVE

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

every day, except Sunday

Established April 5, 1911

427 LORIMER STREET, BROOKLYN, NEW YORK

Tel. Stagg 2-3878

President . . . . . Jos. Kairys
Secretary-Treasurer . . . J. Gasiunas
Editor . . . . . Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$5.50
United States, six months	$3.00
Brooklyn, N. Y., per year	$6.00
Brooklyn, N. Y., six months	$3.25
Foreign countries, per year	$8.00
Foreign countries, six months	$4.00
Canada and Brazil, per year	$5.50
Canada and Brazil, six months	$3.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Londone ir New Yorke

Angliškas darbininkų dienraštis "Daily Worker" iškelia įdomų dalyką. Jis (pereito antradienio savo laidoj) rašo, kad šiuo metu Anglijoje darbininkai ruošias dideliam streikui. Jie ruošiasi streikuoti todėl, kad juos samdytojai baisiai išnaudoja. Karo pramonės gamyboje samdytojai plėšia milžiniškus pelnus ir lobsta, tuo pačiu sykiu darbininkai, kurie varo fabrikus, kurie viską gamina, atsidūrė baisiame skurde. Ir tas skurdas vis didėja, o kapitalistų pelnai auga milžiniškais šuoliais.

Apie tąjį ruošimąsi streikuoti žinių agentūros pranešė savo laikraščiams Amerikoje. Bet stambioji New Yorko spauda tą žinią pasirįžo užslėpti. Tik vienas "Daily Worker" ją išspausdino, parodydamas tikrąją dalykų padėtį Anglijoje.

Todėl "D. W." teisingai nurodo: tatai, ką praleidžia Londono cenzorius, New Yorko cenzorius išbraukia, kad Amerikos darbininkai negautų įkvėpimo iš Anglijos darbininkų žygių.

Iš tikrųjų, gyvename keistą metą: Amerikos pro-angliškoji spauda bando būti angliškesnė negu pati anglų cenzūra. Bet ar taip gerai?

"Širdingai Džiaugiuosi Sulaukusi "Naujosios Santvarkos . . ."

Kas negirdėjo senutės Lietuvos rašytojos Lazdynų Pelėdos, kurios tikroji pavardė yra Marija Lastauskienė? Kiekvienas, kuris kiek tiek yra susipažinęs su lietuvių literatūra. Po Lazdynų Pelėdos slapyvardžiu rašė dvi seserys: Pšibiliauskienė ir Lastauskienė. Pirmoji yra mirusi, o antroji—dar gyvena ir dar rašo. Ji džiaugiasi susilaukusi Lietuvoje perversmo.

"Tarybų Lietuvoje" (iš spal. 13 d.) M. Lastauskienė-Lazdynų Pelėda šitaip rašo:

"Praleidusi visą jaunystę dirbtuvėse, gerai pažinusi skurstančių darbininkų būklę, širdingai džiaugiuosi sulaukusi naujos santvarkos mūsų tėvynėje.

"Neabejoju, kad (susitvarkius) Konstitucija genijalaus draugo Stalino atneš laimę, kuri sušildys mūsų visų piliečių širdis, net ir tų, kurie dar nesupranta ir blaškosi nustebę, kaip neregys, staiga išėję į šviesą.

"Mūsų rašytojai — mano nuomone—dabar turi geriausias sąlygas kurti. Galima nesiskaityti su senais prietarais ir laisvai aiškinti savo mintis.

"Ne vienas savo sieloje turėjo užburtus lobius ir užsidaręs savyje tylėjo, o plunksna varė praktiškais sumetimais, nujausdamas, kad reikia gyventi!

"Mes laisvi, galime kurti, tik trūksta mums žurnalų su iliustracijomis, su kritikomis... tų žurnalų, kuriuose galėtume spausdinti smulkias noveles ir apysakėles.

"Mažai kūriau, sukrėsta netikėtų įvykių, tik keletas smulkių vaizdelių guli juodraštyje. Sulaukus žurnalų, gal bus spausdinami.

"Trys romanai yra dar nespausdinti iš ankstyvesnių laikų ir daugelis atkarpose spausdintų dalykų. Norėčiau išleisti atskirais tomais, bet dar nesusitariau su leidykla.

"Pasirodymas Maskvoje su savo kūriniais — tai didžiausias impulsas rašytojams, kurti ir išgarsėti net plačiai pasaulyje. Kai kuriems manau truks net drąsos."

Reikia tik pasidžiaugti, kad pątys geriausieji Lietuvos rašytojai, tiek seniai, tiek jaunikliai pirmutiniai stojo su tarybų vyriausybe, su tarybine santvarka. Tatai puikiausiai liūdija šis trumpas Marijos Lastauskienės pasisakymas. Su laiku mes paduosime ir kitų rašytojų nuomones perversmo klausimų Lietuvoje.

Mokslas Nemokamas

Mūsų dienraštyj jau buvo rašyta, kad tarybų Lietuvoje mokslas vidurinėse mokyklose (gimnazijose) ir universitetuose bus nemokamas. Kiekvienas darbo žmogaus sūnus ir duktė, jei tik jis turės gabumų ir noro, galės mokytis už dyką.

Tuojau po to, kai šis pranešimas mūsų spaudoje buvo įtilpęs, iš Maskvos buvo pranešta, kad Sovietų Sąjungoje mokiniai turėsią už mokslą tam tikrą sumą kas metai sumokėti. Tatai padaryta tam, kadangi Sovietų Sąjungoje žmonės patapo užtenkamai išteklingi, turtingi.

Iš tos žinios Amerikos lietuvių anti tarybinė spauda tuojau pradėjo rėkti, būk Lietuvoje nebūsią nemokamo mokslo.

Bet taip nėra. Gauti iš Lietuvos laikraščiai praneša, kad Sovietų Sąjungos vyriausybė Lietuvai padarė išimtį. Lietuvos darbo žmonės už mokslą nemokės. Mokės tik tie, kurie gyvena "ne iš darbo pajamų."

Taigi ir anti-tarybinės spaudos paleistas burbulas sprogo be jokio didesnio triukšmelio.

18-ka Laivų!

Vokiečių pranešimai skelbia, kad tik viena diena, pirmadienį, jų orlaiviai ir submarinai nuskandino 18-ką Anglijos laivų, sudėjus viską krūvon, 110,000 tonų įtalpos. Jei tai yra tiesa, tai baisus Anglijai smūgis. Reikia žinoti, kad tie laivai neplaukė tušti. Jie ką nors vežė,—vežė gaminius, ginklus, amuniciją, ar ką kitą. Galima sau įsivaizduoti, tuomet, kokius milžiniškus nuostolius Anglija panešė tik šia viena diena? Tai jūrų nuostoliai.

O kaipgi yra su Anglijos miestais? Amerikos spaudos korespondentai Anglijoje praneša, kad Southampton, Bristol, Plymouth yra griuvėsiais paversti. Baisios oro atakos daromos ant jų be paliovos. Nereikia manyti, kad bombos pataiko tik bažnyčiai, ligoninei arba darbininkų namams. Ne! Jos pataiko (jei ir nelabai tiksliai) ir į fabrikus, ir į kitus svarbius centrus, labai reikalingus Anglijai.

Tuo pačiu sykiu, atrodo, kad Anglija ore smarkiai nusilpnėjo, nepaisant, kad ji daug pagalbos gauna iš Amerikos. Matyt, vokiečiams bus pavykę sunaikinti kai kuriuos Anglijos orlaivių fabrikus.

Viskas, todėl, sako, kad Anglijos padėtis darosi nepavydėtina. Josios žmonių žiema laukia su lėkšte, ant kurios užrašyta "badas."

Žinoma, mažai ką geresnio žiema žada ir Vokietijai. O Italijos žmonėms ji ištikro atrodo baisi, juoda.

Bendrai, kapitalistinė civilizacija neša žmonijai negirdėtą likimą. Ar gali tokia "civilizacija" ilgai gyvuoti?!

Roosevelias Apžvelgs Apsigynimo Punktus Jūroje

Washington. — Prezidentas Rooseveltas išplaukė šarvuotlaiviu "Tuscaloosa" apžiūrėt apsigynimo įrengimus Caribbean Jūroje. Gal prezidentas apžvelgs ir tūlas Amerikos karo laivų ir orlaivių stovyklas anglų valdomose salose. Tai stovyklos, kurias Anglija pasamdė Jungtinėms Valstijoms mainais už Amerikos karinius laivus naikintuvus.

ANGLŲ ORLAIVIAI VĖL BOMBARDAVO ITALIJĄ

Roma, gruod. 3. — Anglijos lakūnai bombardavo Neapolį ir Sicilijos miestą Augustą, Italijoj. Italai sako, kad anglai mažai nuostolių tepadarę.

Patvirtinta Sovietų Prekybos Sutartis su Vengrais

Maskva. — Prezidiumas Sovietų Vyriausios Tarybos patvirtino prekybos ir laivininkystės sutartį su Vengrija.

Fairfax, Va. — Grįžtant iš šokių, sudegė automobilio nelaimėje trys mokiniai, 14 iki 16 metų amžiaus.

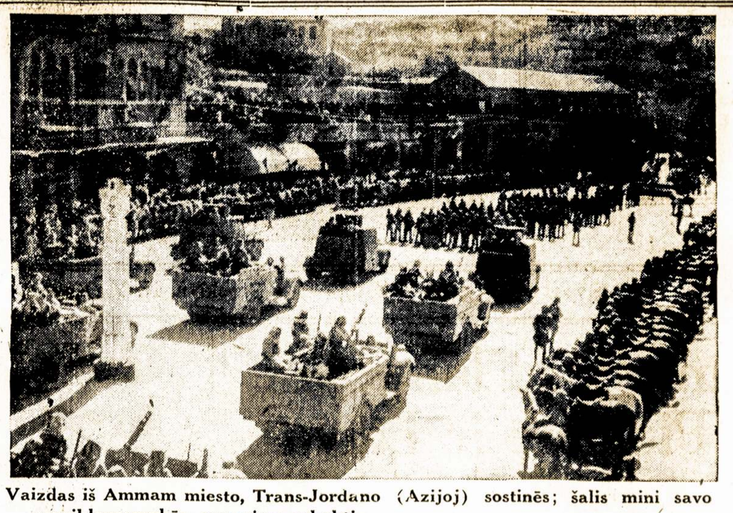

Vaizdas iš Ammam miesto, Trans-Jordano (Azijoj) sostinės; šalis mini savo nepriklausomybės gyvavimo sukaktį.

Aviacijos Gen. Antanas Gustaitis Sveikas, Gyvas ir Savo Vietoj

"Keleivis" No. 33, iš rugpjūčio 14 dienos, kaip ir eilė kitų lietuviškų naujos Lietuvoj tvarkos priešų paskelbė, kad Lietuvoj labai daug sušaudyta žmonių.

"Keleivis" tarpe kitko štai kaip rašė: **"Amerikoj gauta žinių, kad Lietuvoje bolševikai suėmė, išgabeno Rusijon ir ten nužudė šiuos Lietuvos vyrus:"** (Čia sekė visa eilė žmonių vardų ir pavardžių ir jų tarpe rašė, kad išvežtas Rusijon ir sušaudytas:

"Generolas Antanas Gustaitis, aviacijos viršininkas."

Dėl to "Keleivis" ir jam panaši spauda plūdo naują Lietuvoj santvarką, vertė ant jos kalnus.

Ir štai šiomis dienomis gerbiamas Feliksas Montvila, brooklynietis, gyvenąs 266 Montauk Ave., gavo du laiškus nuo savo švogerio S. Gustaičio iš Lietuvos, kur rašo apie naujus įvykius ir tarpe kitko laiške, rašytame rugsėjo 16 dieną, tai yra daugiau, kaip mėnesis po to, kaip "Keleivis" paskelbė Antaną Gustaitį sušaudytu, štai ką rašo:

"Šią vasarą pas mus vasarojo Antanų (Generolo.—Red.) mergaitės ir senukė. Dar tik dabar išvažiavo, nes mokslas gimnazijose ir mokyklose šiemet prasidėjo pora savaičių vėliau. Dėdė Antanas gyvas ir sveikas, buvo atvažiavęs kelis kartus. Ir kai jam papasakojome, kad ten laikraščiai rašo, jog jis yra ištremtų ar nužudytų tarpe, tai jis iš to tik juokėsi."

Kitas laiškas atėjo oro paštu. Jis rašytas yra spalių **21 dieną** ir čia **Sergėjus Gustaitis** štai ką vėl rašo apie generolą Antaną Gustaitį:

"Antanas vis dar Kaune tarnauja aviacijoj, bet ar ilgai, tai nežinia. Antanai vėl susilaukė mergaitės... Juozas Jurbarke gimnazijos mokytojum."

Taigi, matote, kad generolas Antanas Gustaitis ne tik neišvežtas į Rusiją, nesušaudytas, kaip "Keleivis" ir jam panaši spauda skelbė, bet **sveikas, gyvas, susilaukė savo šeimos padidėjimo, tarnauja Kaune aviacijoj, kaip ir pirmiau tarnavo.** Reiškia, naujosios Lietuvos priešų spauda melavo, žmones apgaudinėjo ir įvardintų asmenų giminėms padarė daug nesmagumo, rūpesčio ir gailesčio.

Mes dėkingi gerbiamam F. Mintvilai, kad jis perdavė laiškus spaudai. Mes paskelbiame laiškų tas vietas, kurios paliečia taip labai svarbų klausimą.

TSRS Vartotojų Kooperacijai Priklauso 40 Milionų Žmonių

Sunku rasti Tarybų Sąjungoje kaimą, kuriame nebūtų kooperatinės krautuvės. Šimtai tūkstančių vartotojų kooperacijos krautuvių ir kioskų išbarstyta po visą kraštą. Vien pernai buvo atidaryta per 11,000 kaimo krautuvių.

Vartotojų kooperacija TSRS aptarnauja milijonus žmonių. Sukurta dar pirmomis tarybų valdžios dienomis, ji metai iš metų auga ir pasiekia naujų laimėjimų. Gana nurodyti, kad detalinės vartotojų kooperacijos prekių apyvarta per antrąjį penkmetį paaugo 3,7 kartus, savo tempais pralenkdama bendrą krašto prekių apyvartos augimą.

Vartotojų kooperacija Tarybų Sąjungoje užima didelę ir garbingą vietą. Jai uždedama atsakinga pareiga — aptarnauti kolektyvinių ūkių valstiečių kasdieninius reikalus, patenkinti kasdien augantį kaimo gyventojų plačiai vartojamų prekių pareikalavimą. Kooperacija vaidina nemažą rolę ir miestų darbininkų aprūpinime žemės ūkio produktais.

Kolektyvinių ūkių valstiečiai pradėjo pareikalauti tokių prekių, kurių anksčiau kaime visiškai nebūdavo. Siuvamosios mašinos, dviračiai, motocikliai, puošni avalynė, kailiniai, baldai, muzikos instrumentai, knygos — štai ko prireikė naujam, praturtėjusiam kolchozų kaimui. Pristatyti šias prekes į kaimą, aprūpinti jomis valstiečius yra vartotojų kooperacijos reikalas.

TSRS Liaudies Komisarų Taryba ir VKP(b) Centro Komitetas 1939 m. sausio 25 d. patvirtino pavyzdinį kaimo vartotojų bendrovių statutą. Statutas pajininkui suteikia daug teisių: pajininkas gali rinkti ir būti renkamas į vadovaujamuosius kooperatyvo organus, svarstant visus kooperatyvo veikimo klausimus naudotis sprendžiamuoju balsu. Statutas taip pat numato, kad kaimo krautuvėje esančios prekės pirmoje eilėje parduodamos kooperatyvo nariams. Visuotinis kooperatyvo narių susirinkimas renka valdybą ir revizijos komisiją. Kaimo vartotojų bendrovės jungiasi į vartotojų bendrovių rajonines sąjungas--rajonines vartotojų sąjungas, o tos — į sritines sąjungas. Visai TSRS vartotojų kooperacijos veiklai vadovauja Vartotojų Kooperacijos Centro Sąjunga—Centrosojuzas.

Tarybų kolektyvinių ūkių valstiečiai noriai eina į kooperaciją. TSRS vartotojų kooperacijoje šiuo metu priskaitoma per 40 milijonų narių — pajininkų.

Milžinišką pagalbą vartotojų kooperacijai teikia Tarybų Vyriausybė. Ji kredituoja jai stambias lėšas, duoda prekes ir padeda visai jos veiklai. Užtenka pasakyti, kad jau 1939 m. kolchozininkai kooperacijoje pirko prekių už 43 milijardus rublių. Tai yra beveik pusšešto karto daugiau, negu kooperacijos užpirkimai 1933 m.

1940 metais kooperacija su valstybės pagalba parduos kolchozams dar daugiau prekių. Tuose skaičiuose—veidas naujo, tarybų kaimo, su pasitikėjimu žengiančio pirmyn, į naujas pergales, į komunizmą.

Amerikietis, Pabėgęs Pas Nazius

"Keleivis" patalpino jau antrą laišką amerikiečio lietuvio tarnavusio Lietuvos fašizmui, pabėgusio į Vokietiją. Savo antram laiške pasirodo jisai toks smarkuolis kariautojas, kaip Don Kišotas. Jis jau drįsta smerkti net Smetoną, kad neskelbė karo prieš Sovietų Raudonąją Armiją, kad, to vietoj, "rūpinosi savo graikiškais ir sijono reikalais." Jis skelbia, kad generolas Vitkauskas — tai Lietuvos judošius Nr. 1, o Liudas Gira,—tai antro numerio. Už ką? Štai už ką: "Jis perėjo visas parsidavimo ribas. Jis pirmas iš visos grupės pasitiko paleistus kalinius ir kada vartai atsidarė, jis **apkabino patį pirmą žydelį** prieš visą minią. Po to viename susirinkime, kuris buvo transliuojamas per radiją, jis išdrožė žydiškai kalbą (ar gali ką nors panašaus įsivaizduoti) ir pasisakė jaučiąs, kad visi esą jam broliai, ypatingai jis turėjo simpatiją žydams, kurie, anot jo, iki tol buvo persekiojami (!!!). Nėra nei vieno padoraus lietuvio, kuris nesutiktų, kad Girą teks patį pirmą pakarti, kai prasidės valymas."—("Keleivis" 20 XI. 1940).

Kai šitą tiradą perskaitėm, tai daktarė Baltrušaitienė sako:

"Turėtų, velyk, priversti Liudą Girą, kad tą žydą atgal atbučiuotų, tai nereiks pakarti."

Jeigu tas linčininkas amerikietis bandys grįžti į Ameriką, tai turėtų būt vartai uždaryti ties jo nacišku šnipu. Tegul bernauja Hitleriui; Amerikoje tokių pašėlusių asilų daugiau nereikia. Bet ką: "Keleivio" leidėjai čia yra...

J. Baltrušaitis.

London, gruod. 3. — Anglai užginčija, kad vokiečių submarinai per dieną sunaikino 160 tūkstančių tonų Anglijos laivų.

Gaukite "Laisvei" naujų skaitytojų

Jos Metodas

—Ponia Šipuliene, kaip jūs elgiatės, kad nuolat gaunate iš vyro daug pinigų?

—Nuostabu, tiesa? Na, aš jam pagrąsinu, kad išvažiuosiu pas motiną. Ir visuomet tuoj gaunu reikiamą sumą.

Kodėl Tik Šiandien?

—Jūs nenorite mano kepsnių?—stebėjosi šeimininkė.

—Aš jau kepiau, kai jūs dar buvote negimęs.

—Tai gali būti, — atsakė naujas nuomininkas, — bet kodėl jūs kepsnius atnešėte tik šiandien?

Okeano Kelionių Pavojai

—Ar tu girdėjai, kad Vytas okeano garlaivyje susipažino su viena mergaite ir ją po trijų dienų vedė? Ką tu apie tai manai?

—Na, tai dar kartą patvirtina, kad okeano kelionių pavojai dar nepašalinti.

Reikės Bijoti

Emanuelį Kantą kartą aplankė senyvas, per 70 metų, ponas ir pasisakė, kad jis manąs vesti 18 metų mergaitę.

—Bet vistiek įpėdinių aš, turbūt, nebegalėsiu tikėtis sulaukti? — paklausė Kantą.

—Tikėtis negalėsi, — atsakė filosofas, — bet bijosi, kad neatsirastų iš šalies.

Kine

—Atleiskite, ponia, bet ar n e m a l o nėtumėte nusiimti savo tokią aukštą skrybėlę! Aš už savo vietą kine užmokėjau 2 lt. 20 ct.

—O aš už savo skrybėlę užmokėjau 22 litu!

(Surankiota)

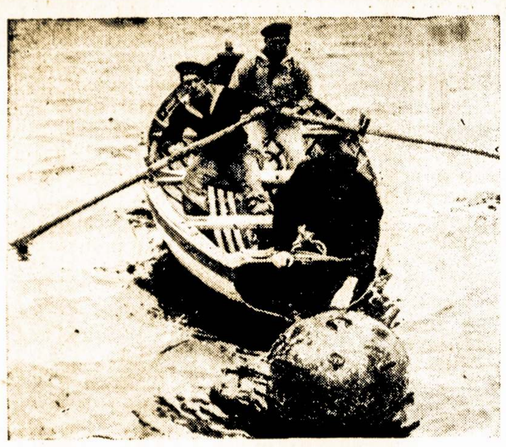

Švedijos jūreiviai, kurie rankioja iš pakraščių minas; kiekvienas, suradęs ir ištraukęs miną, gauna tam tikrą premiją. Bet darbas pekliškai pavojingas...

TAJIS

(Siamas)

Tajis arba Miang Tajis (laisvoji karalystė) iki 1939 metų buvo vadinama Siamu. Tais metais tautos susirinkimas tą vardą pakeitė.

Tajis yra formaliai nepriklausoma valstybė, kurią faktiškai kontroliuoja anglų, francūzų ir japonų kapitalai. Ta valstybė yra Indokinijos ir Malakos pusiausaliuose. Šiaurės vakaruose ir vakaruose ji susieina su Birma, šiaurės rytuose — su Francūzų Indokinija ir pietuose—su britų valdoma Malajaus sritimi. Tajo teritorija yra 615,000 kvadratinių kilometrų dydžio.

Kadangi Tajis ekonominiu atžvilgiu yra atsilikęs, tai jis formalią nepriklausomybę galėjo išsaugoti tik savo palankios geografinės padėties dėka. Tas kraštas yra Anglijos ir Francijos ekspancijos kelyje. Siekdamos išvengti visos eilės susidūrimų ir atsižvelgdamos XIX šimtmečio gale susidėjusias savitarpio aplinkybes, Anglija ir Francija pavertė Tajį valstybe buyeriu ir vien tik pasidalino įtakos sferomis toje valstybėje.

1893 metais Tajis buvo priverstas Francijai perleisti sritį, esančią Meklongo upės kairiajame krante. XIX šimtmečio gale Anglija ir Francija Tajyje pasidalino įtakos sritimis. Sritys, esančios Meklongo upės baseine, buvo pripažintos Francijos įtakos sfera, o sritys, esančios Malakos pusiasalyje — Anglijos įtakos sfera. Tajis pilnai valdė tik Menamo upės sritį. 1907 metais Tajis buvo priverstas sudaryti naują sutartį su Francija ir perleisti Francijai Kambadžo provinciją. 1909 metais Anglija pagal susitarimą su Taju gavo visą eilę nedidelių Malajaus salyno salų, prieinančių prie britų valdomo Malajaus.

Paskutiniu laiku anglų ir francūzų įtaką Tajuje vis labiau išstūmė Japonijos įtaka. Japonai pradėjo kelti sumanymą per Kra sąsmauką iškasti kanalą. Tokio kanalo iškasimas keltų labai didelį pavojų svarbiausiai britų bazei Ramiajame vandenyne Singapūrui.

1938 metų daviniais, Tajyje buvo 14,976,000 gyventojų. Gyventojų dauguma yra siamiečiai, laosai, indai ir malajai. Be to, Tajyje gyvena daug maišytų indų ir birmanų giminių. Gyventojų dauguma išpažįsta budizmą. 1937—1938 metais krašte buvo 17,651 Budos šventykla ir 144,320 vienuolių.

Tajo sostinė yra Bangkokas, svarbus krašto uostas ir prekybos centras.

Svarbiausias ūkio šakas, finansus, geležinkelius ir kt. kontroliuoja svetimos valstybės, turinčios Tajo vyriausybėje savo "patarėjus" tiek ūkio, tiek karo srityje. 1929 metų daviniais, 83 % Tajo gyventojų vertėsi žemės ūkiu. Pagrindinis krašto žemės ūkio gaminys yra ryžiai. Tajyje auginama 40-50 ryžių rūšių. 1936 — 1937 metais ryžiais buvo užsėta 9,976,000 akrų žemės ir buvo gauta 3,379,000 tonų ryžių derliaus. Svarbią vietą ūkyje užima ir žuvininkystė.

Tajyje yra gausu įvairių gamtos turtų: švino, volframo, akmens anglies, aukso, geležies, cinko, sidabro ir brangiųjų akmenų. Nepaisant to, krašto pramonė yra labai menkai išsiplėtusi. Nuosavų naftos išteklių Tajis neturi ir naftą įsigabena iš Olandų Indijos. Praėjusiais met. Tajyj buvo pastatytas cukraus fabrikas ir popieriaus fabrikas. Dalyvaujant japonams, Bangkoke buvo pastatyta naftos valykla. Viena iš svarbiausių krašto pramonės šakų yra brangiojo medžio apdirbimas. 1937 - 1938 metais iš Tajo buvo išgabenta 66,641 tona tiko medžio. Ta pramonės šaka yra beveik tik vienų anglų rankose.

Daugiau kaip 80 nuoš. Tajo užsienių prekybos eina per Bangkoką. Krašto eksporte svarbiausią vietą užima ryžiai (daugiau kaip 50 nuoš.), švinas, tiko medis ir kaučukas. Į kraštą daugiausia įgabenama tekstilės, maisto ir naftos gaminių, metalo dirbinių ir mašinų. Pirmą vietą Tajo prekyboje užima Japonija. Po jos eina Anglija, su kuria prekyba varoma per Singapūrą ir Hong Kongą. 1937 ir 1938 metais kraštas įsigabeno už 10,161,893 svarų sterlingų, o išgabeno — už 16,433,919 svarų sterlingų.

Tajo centrinėje srityje yra plati vandens susisiekimo sistema. Iš vakarų į rytus einą kanalai jungią pagrindines Tajo upių sistemas su Bangkoku. 1937 metais Tajyje buvo 3,100 kilometrų valstybinių geležinkelių. Pagrindinė geležinkelio linija eina nuo Bangkoko iki Singapūro. Greta geležinkelių krašte yra ir plentų. Tajis turi nedidelį prekybos laivyną ir civilinę aviaciją.

Iki 1932 metų vidurio Tajis buvo absoliutinės monarchijos valdžioje. 1932 metų birželio mėnesį buvo paskelbta konstitucinė monarchija. Pagal 1932 metų konstituciją, karalius įstatymų leidimo galią vykdo per parlamentą, o vykdomąją valdžią — per valstybės tarybą (ministerių kabinetą). Pusė parlamento narių renkama, o antrą pusę paskiria karalius. Prezidentą ir valstybinės tarybos narius renka parlamentas.

Tajo kariuomenėje yra apie 30,000 vyrų. Karo laivynas yra sudarytas iš dviejų kreiserių, keturių kanonierinių laivų, apie 20 minininkų, keturių povandeninių laivų, kelių torpedinių kuterių ir minų mėtytojų. Didelė laivų dalis yra pastatyta Japonijoje. Tajo karo laivyno vadovybė parengiama Japonijoje. Japonija taip pat aktyviai dalyvavo karinių sustiprinimų įrengime Bangkoko uoste ir Tajo kariuomenės pertvarkyme.

Neseniai Bangkoke lankėsi japonų ekonominė delegacija. Dabar Tokioje lankosi viena Tajo delegacija. Primygtinas Japonijos siekimas Tajį įsijungti į savo įtakos sferą ir iš ten išstumti Anglijos ir Francijos įtaką gali būti laikomas viena iš pagrindinių dalių bendro japonų plano, kuriuo siekiama Indokinijos pusiasalyje sudaryti placdarmą japonų ekspansijai į pietus įgyvendinti ir pasipriešinti anglų amerikiečių planams bendrai ginti anglų ir amerikiečių turimas žemes Ramiajame vandenyne.

Kaip užsienių spauda pranešė, Tajo vyriausybė pareiškė Francijos vyriausybei reikalavimą grąžinti Tajui anksčiau jam priklausiusias teritorijas, kurios dabar įeina į Francūzų Indokinijos sudėtį. Belaukdamos, kol tas klausimas bus išspręstas, abi besiginčijančios šalys prie sienos sutelkė savo kariuomenes.

T.

Wilkes Barre, Pa.

Gruodžio 1 d. L.L.D. 12-tas Apskritys surengė paskaitas atžymėjimui 25-kių metų sukaktį šios apšvietos organizacijos gyvavimo.

Paskaitą skaitė drg. J. Jasilionis, iš Binghamton, N. Y.

Paskaita buvo gana svarbi ir visiems labai patiko. Taipogi draugas Jasilionis kalbėjo ir nurodė, kaip ši apšvietos organizacija tvėrėsi ir kokias svarbias knygas yra išleidusi. Plačiai išdėstė išleistų knygų vertę ir susirinkusius kvietė skaityti šios organizacijos išleistas knygas ir įstoti į ją.

Šių paskaitų rengėjai manė turėt ir kalbėtoją prie drg. Jasilionio paskaitos, bet tokios aplinkybės susidarė, kad nebuvo galima išpildyti kas buvo manyta. Todėl daugiau nieko ir nebuvo, kaip tik drg. S. J. Paskaita. Iš susirinkusių net kritikos buvo duota rengėjams, kad nebuvo geriau prisirengta prie šio taip svarbaus apvaikščiojimo. J. Vilkelis gerai paakėjo rengėjus už neturėjimą tinkamos literatūros tokioje darbininkų sueigoje. Reikia pripažint, kad jis turėjo tiesą mus kritikuoti; mes čia gavom pamoką ir daugiau tokių klaidų nedarysim.

Paskaitoms pasibaigus buvo smagiai laikas leidžiama, prie muzikos ir vaišių.

Buvęs.

Garsinkite savo biznį šiame laikraštyje "Laisvėje".

Kaip Ponas Petulickis Prašė Karstui Lentų

Ponui Petulickui, 300 ha dvaro savininkui, užėjo liūdnos dienos. Jo dvarą nacijonalizavo ir komisaru paskyrė patį didžiausią neklaužadą, kumetį Motiejų Plaštaką.

—Pabaigta..., — liūdnai palingavo jis galvą, įeidamas į žmonos miegamąjį.

Renė Petulickienė viską suprato, tik ji nežinojo, kad Motiejus Plaštaka paskirtas komisaru. Ji išdidžiai pasuko galvą ir pažvelgė į vyrą optimistiškai.

—Niekis. Aš — Petulickienė, o tu — Petulickas. Mūsų giminaičių net Poznanėje yra, ko tau nusiminti. Buvome kilniais žmonėmis ir tokiais mirsime, nėr ko suskiams pasiduoti.

Šis perdėtas optimizmas ponią Petulickienę išmetė iš lovos. Ji išsitiesė prieš vyrą aukšta, išdžiūvusiomis kojų blauzdomis ir gysluotu kaklu, ant kurio laikėsi išdidžiai žila, susivėlusi galva, pilkomis, nenormaliomis akimis.

—Ar tu žinai, kuchana, kad mūsų dvarui komisaru paskirtas Motiejus Plaštaka, kurį norėjau pavasarį išvaryti.

Poniai kojos kiek palinko, ėmė pakinkiai virpėti ir ji sėstelėjo ant lovos.

—Aš to nė sapne nesapnavau...—liūdnai tarė.

—Taip yra.

—O vis tik aš tam chlopui nepasiduosiu. Nešnekėkim su juo, venkim susitikti ir parodykim, kad ne jis, o mes esam dvaro ponai. Nėr ko nusiminti! Gerai?

—Gerai!—pritarė vyras.

Jie vykdė savo sumanymą. Istorija žengė pirmyn. Visokie liaudies parazitų lizdai buvo naikinami be pasigailėjimo. Praėjo savaitė, dvi, mėnuo. Per tą laiką ponai Petulickai daug kartėlio pajuto nuo Motiejaus Plaštakos. Tas nelabasis kumetis paėmė iš jų raktus, užrakinėjo visus maisto sandėlius. Tačiau jie ir toliau neatsisakė boikotuoti Plaštakos.

Mėnesį bajoriškai boikotavę, ponai Petulickai pamatė, kad jie gali ir metus pūstis prieš Plaštaką — tuo nepakenks tam nelabajam kumečiui, o badu negi mirsi.

—Eisiu pas Plaštaką,—kartą pasakė Petulickas žmonai.

—Neik!—sušuko Petulickienė isteriškai.—Geriau badu mirsiu, bet pas tą prakeiktą chlopą neisiu malonės prašyti.

O išėjimą reikėjo rasti. Ilgai ponas Petulickas laužė savo bajorišką galvą, kol kažką sugalvojo ir džiaugsmingai sušuko:

—žinai ką, Rene! Mums, kaipo bajorams, nepatogu į tą chlopą Plaštaką kreiptis, kad jis duotų išlaikymą. Apskųskim jį mūsų apygardos žemės tvarkytojui.

Petulickienė iš džiaugsmo net šoktelėjo. Ilgai gyrė vyrą už tokį puikų sumanymą ir pabučiavo.

—O kaip su kelione padarysim? Nejaugi pėsčias eisiu, —susirūpino Petulickas.

—Pasikinkyk arklį ir važiuok! Tavo arkliai!—jo susirūpinimą išblaškė žmona.

Petulickas nuėjo į tvartą, iš gardo išsivedė savo puikųjį eržilą ir rengėsi kinkyti, bet tai sutrukdė Plaštaka. Jis priėjo prie Petulicko pypkę rūkydamas ir sustojo vartuose.

—Tai ką manai su tuo arkliu daryti?—iš dantų išėmė pypkę Plaštaka, žemaitiška medžio klumpe paspyrė sudžiuvusį arklamėšlį, kuris užsirito ant poniško Petulickio bato. Petulickas pašoko, kaip įgeltas, ir sušuko:

—Tamsta manęs mėšlais nespardysi, nes tuojau iš dvaro išlėksi!

—Tai ką, neišsimiegojai, ar senus laikus sapnuoji? Matei, kaip lėkė tas arklamėšlis, taip pats iš to dvaro išlėksi. Sakyk, ką manai su tuo arkliu daryti?

—Važiuosiu! Bet tai ne tamstos reikalas.

—Kaip tiktai mano reikalas. Man arklys reikalingas vasarojui vežti. Vesk arklį atgal į tvartą.

Petulickas arklio nebevedė į tvartą. Jis paleido apinasrio pavadį ir nubėgo, drebėdamas iš pykčio.

Nuo to susitikimo su Plaštaka praėjo dvi dienos. Trečią dieną prie Plaštakos buto sustojo automobilis. Iš jo išlipo P. apygardos žemės tvarkytojas drg. Tautkus, tamsiaplaukis, dručkis vyras, ir šoferis. Trečias keleivis vėliau išlipo. Tai buvo Kompartijos sekretorius, augalotas vyras linininiais plaukais — Petras Taraška. Jie Plaštakos nerado namie. Žmona pasakė, kad jis lauke veža vasarojų.

—Mat nelabasis, — susijuokė drg. Tautkus, — javus veža ir dvarininką badu marina.

Lauke rado Plaštaką, bekraunantį į vežimą vasarojų.

—Atvažiavom tavęs pabarti, kam badu marini buvusius dvaro savininkus, — pasakė Tautkus, paspaudęs plačią komisaro plaštaką.

—Aš nieko apie tai nežinau. Jie su manim nekalba, nieko neprašo — ką aš galiu žinoti, ar jie turi maisto, ar ne.

—O jie skundėsi, kad tu jiems maisto neduodi.

Buvo nutarta, kad ponams Petulickams valgyti reikia duoti. Bet Petulickai tuo nebuvo patenkinti, kad jiems reikia iki tokio laipsnio nusižeminti — savo kumetį prašyti išlaikymo. Petulickienė tokio paženimino neištvėrė,— susirgo nervų pakrikimu ir atsidūrė ligoninėje.

Kai Petulickienės sveikata visai pašlijo, vyras susirūpino karstu. (Lentų jis turėjo ąžuolinių, iš kurių buvo numatęs žmonai ir sau karstus). Jis nuėjo pas žemės tvarkytoją Tautų ir paprašė rašto, kuriame pažymėtų, kad jam, kai žmona mirs, komisaras duotų karstui lentų.

—Juk dar žmona nemirė,— pasakė Tautkus, nesiryždamas rašyti prašomo rašto.

—Tai kas, kad nemirė, panie, o gali mirti, kur tada gausiu grabui lentų.

Pagaliau Tautkus sutiko parašyti raštą dėl lentų. Buvo parašyta:

"Ponui Petulickui duoti valgyti ir karstui lentų".

Šį raštą teliko tik pasirašyti Tautkui. Tai ir sudarė didžiausią kliūtį iš anksto išsirūpinti ponui Petulickui karstui lentų.

—Šį kartą dar negalėsiu tokio rašto siųsti komisarui, be to jo pasirašyti negaliu. Teks nubraukti lentas. Aš feljetonų, matote, niekada nerašau, tai neprašykite manęs dabar jų rašyti ir juos pasirašinėti.

Koks tolimesnis likimas ponų Petulickų — nežinau, ir dėl to nesuku sau galvos.

Šiaurietis.

Visokių Žolių Sandėlis

Ramunių, Liepos žiedų, Čiobrelių, Šalavijų, Šaltmėčių, Gumbažolių, Puplaiškių, Trukžolių, Debesylo, Devinmečių, Senesų ir daugybės kitokių žolių.

25c Pakelis arba 6 už $1.00
Trajankos 60c—3 pakeliai $1.50

Žolių knygelė, aprašo apie 300 visokių žolių ir šaknų, nuo ko jos yra reikalingos, 25c.

M. ŽUKAITIS
334 DEAN STREET
SPENCERPORT, N. Y.

DR. J. J. KAŠKIAUČIUS
Telefonas: Humboldt 2-7964
530 SUMMER AVENUE
Arti Chester Avenue
NEWARK, N. J.
VALANDOS: 2-4 ir 6-8
Nėra valandų sekmadieniais

So. Boston, Mass.

Ateinantį sekmadienį, gruodžio 8-tą, Municipal salėj bus gražus koncertas ir dvi labai juokingos komedijos: "Kauno Ponai" ir "Kaip Aš Važiavau Amerikon." Abi komedijas loš Norwoodo Vyrų Choras, po vadovyste Bolio. Šie veikalai buvo sulošti jau trijose kolonijose ir visur žmonės buvo pilnai patenkinti, nes tą mes matome iš korespondentų. Artistai kaip ir visas choras yra gerai prisirengę. Abejose komedijose Bolys vaidina svarbiausias roles ir jis jas atlieka artistiškai. Jam jau net ir komplimentų suteikė, kad jis "naturališkas pusgalvis" ir jam ta rolė labai tinka. Bet kas matė Bolį lošiant "Pusseserė Salomėja," tai tas žino, kad jis tinka ir mergos rolei. Gi operetėj "Kauno Ponai," Bolys vaidins Kauno "panelės" rolėj. O, boy! Koncertinę dalį pildys gerai žinomi solistai, Jonas Sabaliauskas, Josephine Latviūtė, Rožė Merkeliūtė, Armonijos Grupė, kuri susideda iš geriausių Bostono solisčių: Rožės Merkeliūtės, Zavišienės, Reinardienės ir panelės Anestaitės. Joms vadovauja gabi pijanistė Alena Žukauskaitė. Taipgi programoj bus So. Bostono Laisvės Choras ir Norwoodo Vyrų Choras. Apart to, abu chorai sudainuos keletą dainų beširai. Taigi, programa bus gera.

Beje, bus dar ir du broliuciai, cikri dziūkai, ir jie užgiedos dzvilinką duetą.

Beje, šį taip gražų koncertą rengia Laisvės Choras. Taigi atėję paremsite ir mūsų meno spėkas.

Lošimas prasidės lygiai 8-tą val. vakare.

Kazalio Mataušis.

"LAISVĖS" SPAUSTUVĖ
Daro visokius spaudos darbus organizacijom ir biznieriam

Užsakykite "Laisvę" į Lietuvą

Lietuvos žmonės labai mėgo skaityti "Laisvę," bet Smetonos valdžia "Laisvės" neįsileisdavo. Dabartinė valdžia sukriušino cenzūros retežius ir "Laisvė" jau eina į Lietuvą. Užrašykite ją savo draugams ir giminėms. "Laisvės" kaina į Lietuvą $8.00 metams, $4.00 pusei metų. Antrašą, kam užrašote, prašome rašyti sekamai:

Vardas .....

Paštas .....

Gatvė ar kaimas .....

Apskritys .....

Prašome aiškiai įrašyti antrašą į čia paduotą blankutę ir prisiųsti kartu su mokestim "Laisvės" Administracijai, 427 Lorimer St., Brooklyn, N. Y.

DIDIEJI "LAISVĖS"

PARENGIMAI

Prašome įsitėmyti šiuos dienraščio "Laisvės" Parengimus

BANKIETAS

Įvyks laike "Laisvės" bendrovės metinio suvažiavimo

Sausio 26 January

Pasamdyta dvi didelės salės, viena bankietui, kita šokiam.

CENTRAL PALACE

18 Manhattan Ave., Brooklyn, N. Y.

GRAŽI KONCERTINĖ PROGRAMA

George Kazakevičiaus Orkestra Gros Šokiams

ĮŽANGA BANKIETUI $1.50

"LAISVĖS" BAZARAS 1941

Bus Penktadienį, Šeštadienį ir Sekmadienį

Vasario 14, 15 ir 16 Feb.

Prašome iš anksto pasirūpinti Bazarui dovanomis.

Laikrodininkas V. Kazlauskas pirmas davė bazarui dovaną — gražų laikrodį.

BUS CENTRAL PALACE

18 MANHATTAN AVE. BROOKLYN, N. Y.

D. M. Šolomskas 12-4-40—2

Į Pietus ir Atgal

(Kelionės Įspūdžiai)

(Tąsa)

Pirmiausiai man prisiminė apie 10 metų atgal, kada mes, virš 500 lietuvių delegatų ir kitų tautų darbininkai, per dvi ir pusę valandos pikietavome Lietuvos priešdarbininkiškos valdžios atstovybę, reikalaudami paliuosuoti 500 politinių anti-fašistinių kalinių. Didelis tai buvo sąjudis. Visi laikraščiai ir judžių gamintojai prisiuntė savo korespondentus ir traukė paveikslus. Grįžtant iš pikieto, mes, su draugu V. Tauru, "Laisvės" redaktorium, jau skaitėm žinią ir žiūrinėjome pikieto paveikslus. Tai buvo suruošta demonstracija laike ateivių reikalų gynimo konferencijos.

Gelžkelio stotis—Union Station, išbudavota valdžios, turi 343 pėdas pločio ir 760 pėdų ilgio. Išbudavojimas atsiėjo $18,000,000.

Japoniškos vyšnios—Japonijos sostinės Tokio Taryba apdovanojo Jungtines Valstijas japoniškomis vyšniomis, kurios susodintos prie Potomac upės. Jos pavasarį gražiai žydi. Padovanota "vardan draugiškumo", kurio tarpe abiejų šalių valdančių klasių niekados nėra.

Kongreso knygynas baigtas 1897 metais, milžiniškas namas, kurio išbudavojimas atsiėjo $6,000,000.

Washington paminklas pastatytas parke netoli Potomac upės. Jis baltas, keturkampis, kaip kokis milžiniškas pirštas. Jo aukštis yra 555 pėdos, apačioj plotis 55 ir viršui 34 pėdos. Aliumino piramida.

Baltasis Namas arba prezidento buveinė, baigtas budavoti 1799 metais. Tai gražus, baltas, medžiais apsodintas, namas.

Baltasis Namas pradėtas budavoti 1793 metais ir baigtas 1811 metais. Anglai, užpuolę Washingtoną, skaudžiai sudegino 1814 metais ir sudegino Baltąjį Namą, kuris išnaujo atbudavotas 1815-1827 metais.

Capitolis arba valdžios centras, milžiniškas namas, su smaila bone, 350 pėdų pločio, 751 pėdų ilgio ir 307 pėdų aukščio. Jo kertinį akmenį padėjo prezidentas Jurgis Washingtonas 1793 metais. Baigtas budavoti 1797 metais. Jis užima 14 akrų vietą ir turi 430 kambarių. Išbudavojimas ir įrengimas atsiėjo apie $25,000,000, bet gražinimas ir nuolatinis tobulinimas reikalauja nuolatos pridėti.

Lincolno Paminklas pastatytas ant 36 apvalių stulpų, tai yra tiek, kiek Lincolno prezidentavimo laikais buvo valstijų. Jis yra 188 pėdų ilgio, 118 pėdų pločio ir pusėtinai aukštas.

Apžvelgę dar kelis valdiškus ir istorinius namus, pavažinėjom šen ir ten po miestą, nuvažiavome ties Sovietų Sąjungos atstovybe: USSR Embassy, 1119 16th N. W. St. ir paskui leidomės toliau į pietus turėdami mintyj dar aplankyti Jurgio Washingtono kapą, kuris yra **Mt. Vernon,** 13 mylių į pietus nuo Washingtono miesto ant pussalio Potomac paupyj, bet kada ten atvykome, tai jau prisiartino vakaras.

Virginia

Šią valstiją atidengė John Smith 1607 metais. Pirmoji baltųjų žmonių grupė apsigyveno Jamestowne 1607 metais. Viena iš trylikos originališkų valstijų.

Virginia užima 42,627 ketvirtainiškas mylias, pusėtinai didelė valstija ir turi 2,900,000 gyventojų. Sostinė **Richmond,** didelis miestas. Šioj valstijoj auga tabakas, medvilnė, bulvės, daug yra didelių miškų, kaip ir abiejose Carolina valstijose ir turi industrinių fabrikų. Virginijoj, gražiame pušyne, kabinose apsinakvojom pirmą naktį kelionėj, atlikę nuo New Yorko 315 mylių. Pirmai dienai užtenka, nes Baltimorėj aplankėme drg. Gasiuno giminaitį Strumskį, pavalgėme jo valgykloj pietus, o Washingtone apžvelgdami įvairias įstaigas užtrukome arti trijų valandų.

Ant rytojaus — sekmadienis. Nusprendėme atlikti didelę dalį kelionės, įveikti Virginią valstiją ir abi Carolinas.

Šiaurių ir Pietų Carolina

North Carolina užima 52,426 ketvirtainiškas mylias ir turi 3,500,000 gyventojų. Negrai sudaro per 30 nuoš., indiečių dar yra apie 20,000. Sostinė **Raleigh,** kurią pervažiavome vidudienyj.

South Carolina užima 30,989 ketv. mylias ir turi apie 2,000,000 gyventojų, sostinė—**Columbia.** Abi Carolinos yra originališkos valstybės. Pietinėj Carolinoj negrai sudaro pusę gyventojų.

Jau važiuodami per Virginia, spalių 27 dieną ne vien pasidėjome "veskes," moterys apsiautalus, bet ir švarkus. Ten pamatėme ir pirmuosius medvilnės (vatos) laukus. Kuo toliau į pietus važiavome, tuo daugiau buvo medvilnės. Viena jau nurinkta, kita baltuoja—pribrendus. Pilni pakeliai pripūsti medvilnės kuokštų. Sekmadienis—tai dirbančių nesimato.

Abiejų Carolinų valstijų plotai gausiai apaugę pušynais. Pušys tankios ir aukštos. Čia mes įsitikinome, kokių gražių miškų yra mūsų šalyje, kaip turtinga ji yra medžiais. Aukštos, lygios, tiesios pušys, tartum jos žmogaus prižiūrėtos, sodintos ir apgenėtos. O tai vis gausingos gamtos dovana.

Pietų Carolinoj yra daug žemų vietų. Per abi valstijas keliai geri, lygūs, tiesūs, kaip tik gali žmogaus akis užmatyti. Pietinėj Carolinoj žemumos neužpiltos, neužlygintos, bet per jas pastatyti ilgi cementiniai tiltai. Automobilius tik šniokščia ir šniokščia per ilgus iltus.

Čia jau pastebėjome ir baisų darbo žmonių vargą, ypatingai negrų rasės. Pirmiausiai metėsi į akis tas, kad kūro stotyse ant apsišvarinimo kambarėlių durų visur didelėmis raidėmis užrašyta: **"ONLY FOR WHITE!"** (Tiktai Baltiems!) Toki užrašai pirmiausiai pasirodė Virginia valstijoj. Kuo toliau važiavome, tuo darėsi didesnis skirtumas tarpe baltųjų ir negrų. Vienoj gražioj pušyno pamiškėj apsistojome pasiimti kūro.

Ir kokis skirtumas! Bizniškos užeigos durys atdaros, iš vidaus veržiasi automatiškos mašinos muzikos garsai ir pritarianti žmonių balsai. Pietuose visi balti ir negrai kalba vienodai, patęsiant. Dainavo negrai ir balti. Visi susimaišę. Pietų valstijose tai naujiena. Įsipylę kūro, nusipirkę kitų reikmenų, pasiteiravome: kodėl tokis skirtumas. Pasirodo, kad biznio įstaigos savininkai, balti žmonės, nesenai atvažiavę iš New Yorko valstijos ir todėl jie nesilaiko pietiečių baltųjų papročių, neskirsto žmones į baltus ir negrus. Bet tas labai nepatinka pietų baltiems šovinistams ir už tai jie tokius baltus žmones vadina **"White Thrash" (Baltasis Mėšlas).**

Ten mums besikalbant sustojo kitas automobilius, kuriame buvo šeši negrai. Jie vyko iš Pennsylvania valstijos į pietus, gal aplankyti kokias savo gentis. Jie pamatę ant mūsų automobiliaus **"New Yorko"** laisnius neišpasakytai apsidžiaugė ir tuojau su mumis užmezgė kalbą. Kalbėjomės visi, greitai, kaip seni pažįstami ir ilgai nesimatę. Pasirodė, kad negrui automobilio vežėjui ne kiekvienoj kūro stotyj sutinka parduoti kūro. Kokis tai baisus paneigimas laisvės ir žmogaus teisių! Kaip tai į niekus paverčia tą laisvę, kurią negrams iškovojo liaudis Piliečių Kare!

Negrų gyvennamiai taip baisūs, kad kas juos nematę, tai netikės. Tai nėra namai, namais juos negalima vadinti—tai būdos, tinkamos tik kiaulėms. Nedideli lentų nameliai, vieno kambarėlio, dažniausiai visai be langų ir be baldų viduje. Kaip kurie turi skyles ir ant jų nakties laiku užleidžia iš medžio uždangalus, kiti turi vieną, kitą mažą stiklinį langelį, bet daugelis neturi jokių langų.

Važiuojant ilgai negalėjau save priversti tikėti, kad tai žmonių gyvennamiai. Vis maniau, kad gal tik šioj srityj, gal toliau bus geriau. Bet buvo vienas ir tas patsai. Saulei nusileidus jų gyventojai eina miego, nes jie neturi jokios šviesos. Kaip kur matėsi, vienur, kitur žiba pro atdarą skylę, atdaras duris arba stiklinį langelį, bet ta šviesa—žvakės arba mažytės kerosininės lemputės. Ir kaip galima tikėti, kad mūsų turtingoj, kultūriškoj šalyj, kuri taip savo atsiekimais didžiuojasi, būtų toki dalykai? Nesinori tikėti! Ir esu tikras, kad daug skaitytojų netikės, manys, kad išimtis, kad perdėjimas. O vienok tokių namelių pilna Virginia, North ir South Carolina, Georgia, Floridoj, o grįžtant atgal —Tennessee valstijoj ir ne pavieniais, bet vietomis net ištisi sodžiai. Taip gyvena mūsų šalyje milionai negrų, kurie sukrauna kitiems turtus. Šiuo kartu apie darbo žmonių vargus baigsime, pakalbėsime platėliau, kada grįšime atgal iš Floridos, nes tiksliai sukome giliai į pietines valstijas, į pat negrais apgyventų valstijų širdį.

(Bus daugiau)

Patriotiški Stebūklai

No. 1

Vierysit ar ne, pirmas stebūklas atsitiko Devenio kišeniuje!

Kiek metų atgal, Devenis buvo labai geras tautietis ir buvusio "Tėvynės" redaktoriaus p. Vitaičio geras bendradarbis—korespondentas. Bet jis buvo didelis bailys, ypatingai labai bijo lietuviškų komunistų.

Na, ir kas atsitiko su juom?

Nugi, vieną dieną, jam einant gatve, tik šmukšt! pro jį lietuviškas komunistas, ir praėjo. Devenis taip persigando to bolševiko, kad reikėjo šaukt ant vietos gydytoją. Jį apėmė tokis karštis, o ypač jo kišenių, kuriame buvo SLA $25,000 padėta dėl saugaus palaikymo. Visi $25,000 sutirpo, bet kišenius liko sveikas.

Tai buvo patrijotiškas karštis... O tokių stebūkladarių SLA yra labai daug!

No. 2

Sovietams kariaujant su Finais pereitą žiemą, Finai įsismagino mušt Sovietų divizijas. O ypatingai 18-ji divizija jiems geriausiai patiko mušt. Mat, ją galėjo net du sykiu paimt į nelaisvę ir žėdną sykį išmušt vis po 18,000 kareivių. Bet Finai, paimdami tą pačią diviziją net du kartu, vis dar užmušė po 18,000 kareivių!

Na, ar ne stebūklas, kuriuomi "Keleivis" dar ir šiandien didžiuojasi? Reiškia, dievas su bolševikais. Finai užmuša, dievas—atgaivina, ir da daugiau pritveria ne kaip turėtų būt!

No. 3

Lietuvių "tautiečiai", tikri Lietuvos mylėtojai ir geri patrijotai, sutvėrė Lietuvai atstatyti bendrovę. Čion, Amerikoj, surinko apie 500,000 dolerių. Na, ir ką jūs manot, kas atsitiko su tais šimtais tūkstančių?

Nugi, ir čionais, ant tos bendrovės viršininkų nelaimės, jiems einant gatve, tik šmukšt! bolševikas pro šalį jų. Ir šie puikūs patrijotai pagavo tokį pat karštį iš baimės, kaip ir Devenis ,ir tie $500,000, kurie tuom laiku buvo sudėti į jų kišenius, beveik visi sutirpo.

Tai vis patrijotiškas stebūklas!

No. 4

Kristus, prieš savo skyrimąsi su savo mokiniais ir draugais, sumanė surengt atsisveikinimo vakarienę. Na, kaip sumanė, taip ir padarė: linksminosi valgė, gėrė vyną ir kitus gėrimus. Taip maukė, kad net gėrimų pritrūko; o ypatingai gero vyno. Kristus patėmines, kad jo svečiai jau yra gerai prisimaukę, ir kątik ant kojų pastovi, o čia vis da reikalauja daugiau vyno, o būnant vėlam laikui. kai saliūnai jau uždaryti, ir vyno nebegalima gauti,—sumanė padaryti savo svečiams stebūklą! Jis pasiuntė tarnus prie netolimo upelio, kad parvilktų kelias bačkas šalto vandens. Tarnai su bačkomis palei svetainę. Kristus pas bačkas su vandeniu, pakėlęs savas rankas mostelėjo į dvi pusi ir vanduo persimainė į vyną.

Svečiai, būdami gerai įsikaušę iš pirmiau, nepastebėjo šito vyno skonio.

Kristus pasiliko stebūkladariu!

No. 5

Jurgelionis, pasekdamas Kristų, bando savo stebūklą ant lietuvių, kurie nesutinka su jo ideologija, kad nenori protauti tik taip, kaip jis sako. Na, o jeigu protausi kitaip, jis tave pamainys pirma į komunistą; o jei da bandysi savistoviai protauti ir jį klaidingu vadinti,—tai tada brėžė atžymėt šį 25 metų jubiliejų su prakalbom, kurios atsibus gruodžio 6 d.

Kalbės d. Šolomskas, Centro Sekretorius.

Pradžia —7:30 vakare, vieta—134 W. Market St., V. Meškiūno svetainėj. Įžanga nemokamai.

Taigi, gerbiamieji, malonėkit atsilankyti kuo skaitlingiausiai!

Draugas D. M. Šolomskas yra geras kalbėtojas. Jis kalbės netik apie mūsų apšvietos organizaciją, o palies ir šių dienų pasaulinę padėtį.

Rengėjai.

Oslo, Norvegija.—Naziška Quislingo valdžia uždraudė masonų draugijas Norvegijoje.

VOKIEČIAI BAISIAI NAIKINA BRISTOLĮ

Bristol, gruod. 3. — Vokiečių orlaiviai daugmeniškai bombardavo Anglijos miestą Bristolį, antrą sykį per 24 valandas. Padarė labai žiaurių nuostolių ir daugelį žmonių užmušė bei sužeidė, kaip praneša anglai.

Washington. — Amerika skolina dar 50 milionų dolerių Chinijai.

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
DARBININKŲ ĮSTAIGA
Salės dėl Balių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt. Puikus steičius su naujausiais įtaisymais. Keturios bolių alleys.
Kainos Prieinamos
949-959 Willoughby Ave.
Tel.: STagg 2-3842

SVARBIOS KNYGOS

TUOJAUS ĮSIGYKITE ŠIAS KNYGAS:
Pasaulinės Parodos ir New Yorko Miesto
PAVEIKSLŲ ALBUMAS
Žurnalinio formato knyga, 56 puslapių, trijų spalvų spaudos viršeliai, augštos rūšies popieros, daug mokslinio turinio ir informacijinių raštų. Kaina 25c.

Dingus Rožytė
Parašė Pranulis
Tikrai jaudinančios poezijos knygelė. Išleido dienraštis "Laisvė". Kaina 15 centų.

Ko Nori Kun. Coughlinas?
Parašė R. Mizara
Dažnai girdime tą kunigą fašistiniai rėkaujant per radio. Ko jis nori ir kas jis yra išaiškina ši knygutė. Puslapių 32. Kaina 5 centai.

Saugokitės Vėžio
Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius
Vėžys išsmaugia daugiau žmonių negu kitos ligos. Vėžys yra žinomas kaipo nepagydoma liga. Bile žmogus nežinodamas kaip apsisaugoti gali gauti vėžį. Daktaras Kaškiaučius pataria, kaip apsisaugoti nuo vėžio.
Knygelė 42 puslapių. Kaina 10 centų.

Su reikalavimais kreipkitės:
"LAISVĖS" ADMINISTRACIJA
427 Lorimer St. Brooklyn, N. Y.

SELF-INSTRUCTOR
Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius
Rankvedys angliškai kalbantiems mokytis lietuviškai, (jis taipgi patarnaus ir lietuviam mokytis angliškai) užvardytas SELF-INSTRUCTOR bus gatavas prieš kaldėdas.
Tai puiki kalėdų dovana Amerikoje gimusiems lietuviams, norintiems mokytis lietuviškai. Storoka knyga, stipriais apdarais, telpanti į kišenių, patogi nešiotis. Kaina $1.50
Kurie turite surinkę užsakymų, prašome tuojau prisiųsti. Kaip tik knyga bus gatava, mes tuojau norime ją išsiųsti užsisakiusiems.
Užsisakydami šią svarbią knygą rašykite šiuom antrašu:
"Laisvės" Administracija
427 Lorimer St., Brooklyn, N. Y.

Scranton, Pa.
Rengiamės Atžymėti 25-kių Metų Jubiliejų
Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugija 25 metų gyvavimo laikotarpyj sulošė labai svarbią rolę lietuvių išeivijoje, išleisdama daug svarbių knygų. Tuomi padarė didelę pažangą tarpe Amerikos lietuvių.
Todėl ALDLD 39 kp. pasi-

LeVANDA
FUNERAL PARLORS
Incorporated
J. LeVANDA—E. LeVANDA
Tėvas ir Sūnus Levandauskai
UNDERTAKERS
337 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Stagg 2-0783
NIGHT—HAvemeyer 8-1158

FOTOGRAFAS
Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių. Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom.spalvom

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kamp. Broadway ir Stone Ave. tarpe Gates Ave. ir Chauncey St.
Tel.: Glenmore 5-6191

Clement Vokietaitis
LIETUVIS ADVOKATAS
50 COURT STREET
Brooklyn, N. Y.
Tel. Triangle 5-8622
168 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 8-7179

Bayonne, N. J.

Plūsta ir Meluoja

Lapkr. 20 d. čionai įvyko prakalbos. Kaip ant tokių prakalbų, tai žmonių atsilankė mažai, ką ir pirmininkas nusiskundė, atidarydamas prakalbas.

Jei galima pavadinti prakalba, tai pirmas kalbėjo kunigas J. Balkūnas iš Maspetho, N. Y.

Kumščias sugniaužęs, kaip kumštininkas prieš savo oponentą, ir baisiai šaukė. Sakė: "Mes turim bolševikus vyt lauk iš visur, nepriglulėt prie jų draugijų, neit ant jų parengimų, neskaityt jų laikraščių. O pas tokius biznierius neit nieko pirkt ir kitam pasakyt... jie yra išdavikai, bjaurybės! Mes su jais apsidirbsim, tik reik dolerių!" Sakė, kad detektyvai dabar jau turį surašę visus ir kunigams rodo; ir, jeigu tik pasako, kad komunistas, tai detektyvas sakąs: "gerai, man tik to ir reikia."

Atrodo, kad jis mokykloj daugiau mokinosi plūdimo negu kunigavimo. Klausydamas tokios kalbos, negali suprast, kaip tai Kristaus mokslo ir artimo meilės skelbėjas gali taip suniekšėti, kurstydamas tos pačios tautos žmones vienus prieš kitus tik už tai, kad jie mano, jog Lietuvos žmonės turi tiesą žengt į geresnį, malonesnį gyvenimą!

Antras kalbėjo neseniai iš Lietuvos atvykęs adv. Stasys Gabaliauskas. Apie Lietuvos įvykius, sakė, sakysiąs teisybę, nes klausytojus gerbiąs. Jis porino: "Kas dabar Lietuvoje dedasi, tai baisu: nevalia nieko pirkti, nei parduoti. Vienam kaime buvo toks atsitikimas: reikėjo paršiuką nuvežt į jomarką, o ten už komisarą buvo 19-kos metų mergina, tai reikėjo jos klaustis ar pavelys. Bet mergina nežino, sako, jeigu iš aukščiau pavelys, tai ir ji pavelysianti."

O bažnyčias, tai paverčia į rusiškas, bolševikiškas bažnyčias. Esą, mūs bažnyčioj altorius ties viduriu, o jų altorius kampe, įdėta Lenino barzda, Stalino ūsai. Sako, tegul praeitų Bimba ar Mizara nenusiėmę kepurės, matytumėt, kas jiems būtų! O pro mūsų bažnyčią eidami niekas nieko nesako.

Apie žemės reformą sakė, kad ateina komisaras ir ant popieros parašo, kad jam tik 30 ha. priklauso. Tai ūkininkas pats su žagre užsirėžia. Komisaras pasako: "pas tave į namus ateis dar dvieji gyvent! Tai ką ūkininkas darys? Sako, gerai, gal būsim draugai..."

Daug panašių nesąmonių ir melų jis pripasakojo!

Ant galo, prašė dolerių pabėgėliams, kurie yra Berlyne.

Liepė melstis "prie motinos sopulingos, kad dievas išgelbėtų mus nuo bolševikų!"

Klausęs.

New Britain, Conn.

Streikas Tęsiamas

Union Mfg. Co. trys šimtai darbininkų virš dvi sayaitės laiko pradėtą streiką tebetęsia. Per kelioliką mėnesių laiko darbininkai yra prašė pakėlimo algos penkių centų valandai, savaitės vakacijų su alga ir raštiško pripažinimo jų Suvienytų Elektristų, Radio ir Mašinistų Darbininkų Lokalo (CIO), tačiaus kompanija to prašymo nesistengė išpildyti, nors darbo buvo pakankamai, biznis ėjo visu smarkumu. Už tai darbininkai išsiveržė streikan.

Dar ir dabar kompanija užsispyrusiai nenori pasiduoti, bet darbininkai sekmingai veda streiką ir veikiausiai privers kompaniją nusileisti ir priimti streikuojančių reikalavimus. Dirbtuvė pikietuojama, taip, kaip ir iš pat pradžios streiko. Fandrėje yra keletas streiko laužytojų, tokių randas net ir iš lietuvių tarpo. Sarmata...

Šį streiką karštai remia visos CIO unijos, Suvienytų Elektristų, Radio ir Mašinistų Darbininkų lokalai 232 ir 207. Tie lokalai nusitarę streikieriam teikti savaitinę auką: be to, padeda dažiūrėti dideles šeimynas, kad jos turėtų kūro, ir tt. Patys streikieriai rengias prie didelės "Tag Day"; jie norėjo gauti penkiolika minutų laiko per radiją pakalbėti visuomenei apie jų siekius, nes vietinė spauda, jei kada ir rašo apie streiko eigą, tai viskas rašoma iš blogosios pusės. Bet radijo vedėjai ir už pinigus atsisakė leisti streikieriam kalbėti per radijo. Vadinas, ir radijo korporacija prieš darbininkus. Bet streikierių ūpą tas negadina; jie žino, kieno palaikomas radijo ir kieno rankose spauda.

Šis darbininkų išstojimas už pakėlimą algų ir pagerinimą darbo sąlygų įrodė, kad unijos industriniais pamatais vedamos yra šimtu nuošimčių vertingesnės, nes čia ne dalimis išėjo už savo reikalus, **bet visi kartu.** Štai Stanley Works mašinistai su plumeriais nariai A. F. of L. unijos, vieni išėję sunkiai kovojo virš mėn. laiko iki gavo šiek tiek primest nuo kompanijos.

Kas kita su CIO,—jie sykiu reikalauja ir sykiu kovoja.

Duondavis.

Haverhill, Mass.

Kliubo Prakalbos Buvo Pasekmingos

Lapkričio 24 d., Lietuvių Piliečių Gedemino Kliubas turėjo surengęs prakalbas. Kalbėjo D. M. Šolomskas, "Laisvės" redaktorius iš Brooklyno, N. Y.

Kalbėtojas kalbėjo su pertrauka. Pirmoje dalyje savo kalbos, aiškino apie pasaulinius įvykius, plačiai nurodydamas dabartinio imperialistinio karo blėdingumą. Taipgi jis savo kalboj pabrėžė, kad jeigu šis karas plėsis dar plačiau, ir bus ilgas, tai pasaulis gali susilaukti tokios katastrofos, kokios dar nėra buvę pasaulio istorijoje.

Po pertraukai, kalbėjo apie Tarybų Lietuvą. Padarė keletą platesnių paaiškinimų iš Tarybų Lietuvos Konstitucijos, primindamas, kad prie dabartinės santvarkos Lietuvoje, tai žemdirbiams ir dirbtuvių darbininkams bus daug geresnis gyvenimas. Bet buvusiems darbo klasės išnaudotojams, tai nebus gerai. Girdi, prie dabartinės santvarkos Lietuvoje nebebus galima kitus pavergti, ir iš to daryti sau gyvenimas. Dabar kiekvienas turės savo prakaitu užsidirbti sau duoną. Nes prie dabartinės santvarkos Lietuvoje yra priimtas obalsis: Kas nedirba, tas ir nevalgo.

Dėlto, girdi, buvusieji išnaudotojai ir dykaduoniai nešdinosi iš Lietuvos į Vokietiją, pas Hitlerį ant burdo. O jeigu jie nebūtų iš Lietuvos išsinešdinę, tai ne vienam būtų reikėję už savo padarytus griekus atsakyti prieš liaudies teismą. Bet, girdi, Lietuvos darbininkams, tai visai nėra reikalo bėgti iš Lietuvos, ir jie nebėga. Dėlto jie nebėga, kad jie mato šviesią ateitį.

Turiu pažymėti, kad smetoniniai bandė pakenkti virš minėtom prakalbom. Prieš prakalbas liežuviais malė, atkalbinėdami žmones, kad neeitų į prakalbas. O laike prakalbų, tai žemutiniam kambaryje pastatė M. Kuliešių prie radijo, kad tas paleistų radiją tiek balsiai, kad viršutinėj svetainėj nebūtų galima girdėti, ką kalbėtojas kalba. Žinoma, jis tuo savo kvailu elgėsiu nė prakalboms pakenkė, bet susikėlė prieš save didelę pagiežą nuo tų žmonių, kurie dalyvavo prakalbose.

Smetoninių pastangos pakenkti prakalbom neišdegė. Prakalbos buvo pasekmingos. Žmonių į prakalbas atsilankė skaitlingai. Ir kurie atsilankė į prakalbas, visi buvo patenkinti kalbėtojaus kalba. Kuriems nebuvo aiškūs kalbėtojo kalboje nurodymai, tai buvo jiems leista duoti klausimus, o jis kiekvienam atsakė kuotinkamiausiai.

Laike pertraukos, buvo renkamos aukos lėšų padengimui. Aukavo sekamai:

Po 25c.: P. Galinis, S. Benkus, V. Račkauskas, A. J. Navickas, A. S. Kazlauskas, M. Kazlauskienė, M. Yocumskienė, P. Ivanauskas ir J. Kibildis. Smulkiais $2.25. viso $4.50.

Varde L. P. G. Kliubo, visiems aukojusiems tariu širdingą ačiu.

Prakalbose Buvęs.

Plymouth, Pa.

ALDLD 12-to Apskričio konferencija įvyks mūsų mieste, gruodžio 22 d., 1940, 97-ta kuopa nutarė rengt tą dieną ir vakarienę.

Kadangi Plymouthe negalima gaut tinkamos svetainės vakarienei, tai vakarienė rengiama stuboj, pas draugus Jarvius, 418 Palmer St.

Konferencija atsibus A. Stravinsko svetainėj, 42 Ferry St.

Po konferencijai visi kviečiami ant vakarienės. Prašomi ne tik delegatai, bet ir pašaliniai draugai ir draugės iš visos apylinkės. Įžanga 35 centai.

Delegatais į konferenciją išrinkta dd. J. Krutulis ir B. Navickas.

Sekretorė.

LMS 2-ro APSKRIČIO CHORAMS

Gerbiami Menininkai! Šiuomi mes kreipiamės prie jūs su prašymu, ir raginimu, būtinai dalyvauti Lietuvių Meno Sąjungos 2-ro Apskričio metinėj konferencijoj, 8-tą dieną gruodžio (Dec.), So. Bostono Piliečių Kliube, 376 Broadway. Konferencija prasidės 11-tą v. ryto.

Lai nebūna nei vieno choro bei meno grupės, kuri nebūtų atstovauta šioj konferencijoj. Neskūpėkit, draugai, prisiųsti daugiau, negu vieną atstovą. Prisirengkit padaryti pranešimą iš savo kolonijos meno veikimo. Atsiveškit gerų, našių planų-sumanymų mūsų ateities veiklai. Ir būkit laiku — 1 val. dieną,—nes turėsim daug reikalų sutvarkyti ir laiku užbaigti, kadangi bostoniečiai rengia koncertą užbaigimui suvažiavimo ir mums bus proga jame dalyvauti.

Aps. Komitetas.

London. — Anglijos orlaivių gamybos ministeris lordas Beaverbrook šaukiasi paskolų iš Amerikos.

PRANEŠIMAI IŠ KITUR

CLIFFSIDE, N. J.

LDS 115 kp. susirinkimas įvyks 8 d. gruodžio, 4 val. po pietų, 344 Palisade Ave. Visi nariai privalote dalyvauti, nes bus renkama nauja valdyba sekantiems metams.—K. A. B. Sekr. (286-287)

KALENDORIUS
Detroit, Michigan

GRUODŽIO 8 d., 10 valandą ryto, Aido Choro pamokos, Draugijų svetainėj, 4097 Porter St. Nesivėluokite!

GRUODŽIO 13 d. Aido Choro pamokos 8 v. vakare Draugijų svetainėj, 4097 Porter St.

GRUODŽIO 14 d. Lietuvių Laisvamanių 2-ros kuopos prelekcijos ir Prakalbos. Rusų svetainėje, 9219 Russell St.

GRUODŽIO 15 d., 2-rą valandą po pietų, Draugijų svetainėj, 4097 Porter St. įvyks 52 kuopos susirinkimas. Atsiveskite daug naujų narių!

GRUODŽIO 15 d., A. W. U. Fordo Lokalas 600 pakels įstojimo mokestį į uniją. Todėl stokite dabar! Tūkstančiais rašosi kasdien.
(286-287)

LMS 2-ro APSKR. CHORAMS

Gerb. Dainininkai! Sekmadienį, gruodžio 8 d., įvyks Apskr. metinė konferencija. Būtinai pasistengkite prisiųsti atstovus su raportais jūsų veiklos ir su gerais sumanymais ateičiai. Konferencija prasidės 11 v. ryto, 376 Broadway, So. Bostone. Būkite laiku. — Sekr. (286-287)

NEWARK, N. J.

Sietyno Choras rengia "Parę," 8 d. gruodžio, Šv. Jurgio Svet., 180 New York Ave. Pradžia 3 val. po pietų. Kviečiame dalyvauti.
(286-287)

ELIZABETH, N. J.

Bangos Choro repeticijos įvyks 6 d. gruodžio, 8 v. v. LDP Kliube. Kviečiame narius dalyvauti. Atsiveskite ir naujų narių į chorą. Apart dainavimo, turėsime ir svarbių dalykų aptarti.—C. Andriunas.
(286-287)

DETROIT, MICH.

Detroito Rašėjų Ratelio susirinkimas įvyks sekmadienį, gruodžio 8 d., 7:00 v. v., 4097 Porter St. Kadangi susirinkimo nejvyko per ilgą laiką, tai šis susirinkimas bus svarbus. Būtinai dalyvaukite susirinkime. — Valdyba. (286-287)

PHILADELPHIA, PA.

LDS 5 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 8 d., 2 val. po pietų, 735 Fairmount Ave. Lietuviai, kurie nori prisirašyti prie LDS, nueikite pas Dr. F. Sugentą, jis turi aplikacijų, patikrins jūsų sveikatą. Įstojimo duoklių nereikės mokėti. Daktaro antrašas: 623 Green St., Philadelphia. — J. S. Rainys. (286-287)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 155 kp. susirinkimas įvyks 9 d. gruodžio, 7.30 v. v. Liet. Svet., 29 Endicott St. Malonėkite visos narės dalyvauti, rinksime naują valdybą sekantiems metams. Taipgi yra svarbių reikalų aptarti. —A. W. (286-288)

CLEVELAND, OHIO

LLD 25 m. Jubilėjaus Paminėjimui Koncertas, Prakalbos ir Šokiai įvyks 8 d. gruodžio. Lietuvių Svet., 6835 Superior Ave. Pradžia 5 v. v. Įžanga 25c. Kalbės D. M. Šolomskas, iš Brooklyn, N. Y., dainuos Lyros ir Rusų Chorai, bus solistų ir šokikų. Šį parengimą ruošia LLD 15-tas Apskritys. Drg. Šolomskas pasakys daug ką apie Lietuvos persiorganizavimą ir abelnai apie pasaulinius įvykius. Todėl Komitetas kviečia visus dalyvauti. (286-287)

LINDEN, N. J.

LDS 135 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 6 d., A. Rupšio salėje, Wood Ave. ir 16th St., 7:30 v. v. Prašome narių užsimokėti duokles, ir šiame susirinkime rinksime valdybą naujiems metams. — A. Vertelienė, sekr. (285-287)

NASHUA, N. H.

LLD 42 kp. ir LDS 128 kp. bendras susirinkimas įvyks šeštadienį, gruodžio 7 d., 7 v. v., O'Donnels Hall, 20 High St. Draugai ir draugės, visi dalyvaukite susirinkime. — Kviečia Valdyba. (285-287)

ROCHESTER, N. Y.

LDS 11 kp. ruošia vakarienę su programa, šeštadienį, gruodžio 7 d., Gedemino Svet., 575 Joseph Ave. Pradžia 6:30 v. v. Šioje vakarienėje bus priimami nauji nariai, jaunuoliai ir suaugę be įstojimo į abu skyrius. Šokiai po vakarienės. Įžanga 50c asmeniui. — Komisija.
(285-287)

CLEVELAND, OHIO

ALDLD 22 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 5 d., 7:30 v. v., 920 E. 79th St., Liet. Darb. Svetainėje. Gerbiami nariai, būkite šiame susirinkime, nes reikės rinkti naują 1941 m. valdybą. Taipgi reikia išrinkti darbininkus dėl Jubiliejaus, kuris įvyks 8 d. gruod., Liet. Svet., irgi reikės išrinkti delegatus į ALDLD 15 Apskričio konferenciją, kuri įvyks sausio 18 d. Yra ir kitų svarbių dalykų aptarti. Katrie dar neužsimokėjote duokles šių metų, užsimokėkite šiame susirinkime ir atsiimkite naują knygą. Atsiveskite ir naujų narių. —M. Valenta. (285-286)

BALTIMORE, MD.

LDS 48 kp. susirinkimas įvyks ketvirtadienį, gruodžio 5 d., 7 v. v. Šiame susirinkime bus renkama nauja valdyba 1941 metams. Užbaigus susirinkimą, duosime užkandžių ir gėrimų visiems susirinkusiems. Prašome narių nepamiršti dalyvauti ir kartu atsivesti artimus draugus — Komitetas. (285-286)

NEW HAVEN, CONN.

LDS 16 kp. ruošia dvi juokingas komedijas: "Aš Numiriau" ir "Kurčias Žentas." Sekmadienį, gruod. 8 d., Liet. Svet., 243 Front St. Pradžia 3 val. po pietų. Suvaidins Lietuvių Liaudies Teatro lošėjai iš Brooklyn, N. Y. Po vaidinimo, tęsis šokiai prie geros orkestros. Įžanga 40c. — Kviečia Rengėjai.
(285-287)

SCRANTON, PA.

Penktadienį, gruodžio 6 d. įvyks svarbios prakalbos, V. Meškiūno Svet., 134 W. Market St., 7:30 v. v. Kalbės Centro sekr. D. M. Šolomskas, iš Brooklyn, N. Y. Įžanga veltui. Kviečia visus LLD 39 kp.
(285-286)

Paskilbusią Knygą
PATARIMAI VYRAMS APIE LYTIES DALYKUS
Dar galit pas mane gaut
Tai turininga D-ro Robinsono knyga apie svarbiausius lyties veiksnius ir lytinę higieną.
Kaina buvo $2.00; dabar parduodu už $1.00
Reikalavimus adresuokit:
J. BARKUS
46 Ten Eyck St.,
Brooklyn, N. Y.

PRESIDENT $45.00
21 Jewels

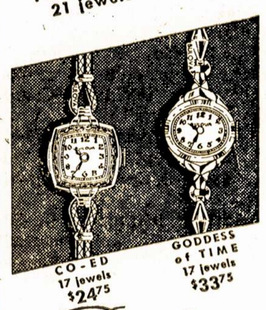

Bulova

ROBERT LIPTON
Jeweler : : Įsteigta 1892
701 GRAND STREET
Tarpe Graham & Manhattan Aves.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Stagg 2-2173

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoje kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą.

Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon Street
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

NOTARY PUBLIC

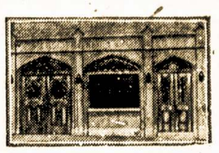

Telephone STagg 2-5043

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
LAISNUOTAS GRABORIUS
Liūdėsio valandoj kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Puikiai įrengtos dvi koplyčios duodamos mylimiems pašarvoti dovanai
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

FRANK DOMIKAITIS
RESTAURACIJA
417 Lorimer St. — Brooklyn — "Laisvės" Name
GERIAUSIOS RŪŠIES VALGIAI
Gaminami Europiško ir Amerikoniško stiliaus. Puikūs, lietuviško namų darbo, kilbasai ir kepta paršiena; gaspadoriškai nuvirti kopūstai ir barščiai.
ATDARA NUO ANKSTI RYTO IKI VĖLAI VAKARO
Vasaros laiku visada yra gražus pasirinkimas pieniškų valgių ir daržovių—virtų ir šaltų.

SKELBKITĖS "LAISVĖJE"

Office Phone EVergreen 4-6971 Inside Phone EVergreen 4-6485
FLUSHING
Russian & Turkish Baths, Inc.
29-31 Morrell Street Brooklyn, N. Y.

OPEN DAY and NIGHT
Managed by
RHEA TEITELBAUM
Vapor Room, Turkish Room, Russian Room, Large Swimming Pool, Fresh Artesian Water, Restaurant, Barber Shop, Sleeping Accomodations.

Admission 50c., day & night, Saturday night 75c.
SPECIAL RATES PER WEEK
LAIDIES' DAYS — Mon. and Tues. from 12 a.m. to 11 p.m. After 11 p.m. for gents
GENTS' DAYS — Wed., Thurs., Fri., Sat. and Sun. all day and night

VARPO KEPTUVĖ
36-40 Stagg St. Tel. Stagg 2-5938 Brooklyn, N. Y.
Varpo Keptuvės Kėksai Vestuvėm ir Parėm Yra Skaniaus

Rūgšti ruginė, saldi ruginė, čielų kviečių, čielų rugių, senvičiam duona, balta duona, Caleh ir raisin duona. Taipgi kepama roliai ir bandukės. Puikiausia pasirinkimas skaniausių kėksų-pyragų; Pineapple Cake, Apple Cake, Cheese Cake Coffee Cake, Butter Cake, Bunke ir Spice Cake, Stollen Doughnuts, Pies, Pastries, Apple Turnovers ir Jelly Rolls.

Siunčiame duoną per paštą į kitus miestus, specialiai greitai pristato. Ant jūsų pareikalavimo, suteiksime informacijas apie svorį ir kainas.
VARPAS BAKERY 36-40 Stagg Street Brooklyn, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Friday Firma Mokės Draftuotiems Algas

Spaudos firma Friday, Inc., leidžianti žurnalą "Friday" ir kitus spausdinius, per "Friday" leidėją Dan Gilmor paskelbė savo naują kontraktą su Am. Laikraštininkų Gildija. Apart kitko, sutartyje nusakoma, jog iš įstaigos draftuotiems ar stojusiems armijon liuosnoriams įstaiga damokės skirtumą tarp gaunamos mokesties armijoj ir to, ką gaudavo darbe. Skirtumą mokės per visus metus.

Žurnalas išeina kas penktadienis ir mieste parduodamas ant visų žymesniųjų "standų" po 10 centų kopija.

Prelekcijos su Judžiu Apie Sveikatą

Šį penktadienį, gruodžio 6-tą, 305 Warren St., Brooklyne, bus duodama svarbi prelekcija ir rodoma filma apie sveikatą. Įžanga nemokama. Pradžia 8 val. vakaro.

Prelekciją rengia miestavas Red Hook-Gowanus Sveikatos Centras, tad ir aiškinimus atlieka Sveikatos Departmento gydytojai bei darbuotojai sveikatos srityje. Nesveikata — gydymo nuostoliai, nedirbamos dienos laike ligos ir visa kita surišta su nesveikatomis atskirų asmenų reiškia nuostolį ne tik tam asmeniui ir jo šeimai, bet taip pat ir visuomenei. Tai dėlto Sveikatos Departmentas nori visuomenę supažindinti su ligų pavojais ir suteikti teisingų žinių, kaip ligų saugotis.

Patartina pasinaudoti tomis nemokamomis, bet visiems svarbiomis pamokomis.

Ši prelekcija bus apie sifilį jaunime. Kita prelekcija tą pat vakarą bus apie cukraligę. Ji įvyks 12 St. Marks Pl., New Yorke, 9:30 vakaro.

KAS DĖDASI RAPP-COUDERT KOMITETO POSĖDŽIUOSE

Kaip jau buvo žymėta vakar, tai pasitvirtina ir toliau, kad Rapp-Coudert Komitetas New Yorke yra "Mažuoju Dies Komitetu." Anas švaistosi po visą šalį,—šis po New Yorką.

Gruodžio 3-čios posėdžiuose komitetas visai padėjo į šalį net ir pretenzijas, kad jo parciga yra tyrinėti švietimo sistemos iškaščius. Visos kalbos-liūdymai pravesta atakai ant Mokytojų Unijos, labiausia pasižymėjusius unijos teisių gynime, stojančius už švietimo palaikymą demokratiniu, už daugiau paskyrų švietimui mokytojus krikštijant raudonais-raudoniausiais, tikslu patį reikalavimą didesnių paskyrų švietimo reikalams padaryti komunistų išmislu ir kaipo tokį pasmerkti.

Pagaliau, po pustrečios dienos liūdymų per du trockistus, leista liūdininko kedėn Charles J. Hendley, Mokytojų Unijos Lokalo 5-to prezidentas. Tačiau jam neleido skaityt jo pareiškimo, neigi leido unijos gynėjui William G. Mulliganui jo klausinėti, kad jis galėtų atsakyti į anų dviejų pripasakotus dalykus. Mulliganui norėjus unijos viršininkui padėti, jam tuojau pagrąsinta prievarta išvilkimu iš kambario, kaip jau buvo padaryta pirmą kamantinėjimų dieną.

Matydamas, kad komitetas nenori leisti įkaltintiems Mokytojų Unijos nariams atsakyti į užmetimus, Hendley išleido 2,500 žodžių pareiškimą, kuriame jis pavadino tą tyrimą "išniekinimu visko, kuomi tyrimas turėtų būti." O apie jau buvusius liūdymus pasakė, kad jie pripildyti "melagystėmis ir pagieža." Jis sako, kad to tyrimo pobūdis yra frėmuojantis, ir kad tas medžiojimas komunistų tikrenybėje yra taikomas prieš mokytojų organizavimosi teises, prieš pačią akademinę laisvę.

Antradienio veik visas rytas praleista liūdymams komiteto pirmo liūdininko Grebanier, profesoriaus padėjėjo mokinime anglų kalbos Brooklyno Universitete.

Antruoju liūdininku pašauktu liūdyti prieš Hendley, buvo Ralph De Sola, trockistas, įsigijęs titulą "profesionalio liūdininko."

Grebanier, klausinėjamas Windels'o, Rapp-Coudert Komiteto advokato, perstatė progresyvius Brooklyno Kolegijos fakultete priežastimi visų studentų demonstracijų kolegijoj ir kaltininkais "komunistinės" įtakos mokinime.

Advokato vedamas, Grebanier pripažino eilę lapelių ir buletinų, kaipo išleistų per kolegijos studentus-mokytojus, kuriais pareikšta nusistatymas prieš karą, parama Sovietų Sąjungos taikos politikai, prieš reakcinius įstatymus ir kitais panašiais klausimais.

Visą tą medžiagą, kaip sakė Grebanier, jam davęs kolegijos prezidentas Harry Gideonse.

Grebanier, kurį Windels perstatė "nenorinčiu liūdyt," pasakojo daug apie įvairius asmenis fakultete kaipo autorius straipsnių, mokytojus marksistinėse-leninistinėse klasėse ir kalbėtojus mitinguose.

Jo liūdymui apkarūnuoti, Windels parodė laišką nuo Brooklyno Kolegijos Komunistų Partijos kuopos, datuotą rugpjūčio 18-tą, 1939 m., kuriame Grebanier išmetamas iš partijos kaipo trockistas.

Išmestas iš partijos, kaip pasirodo iš to laiško, jis buvęs po ištyrinėjimo jo priešk o m u n i s t i n i o nusistatymo. Laiške sakoma:

"Jūsų išreiškiamos idėjos, yra trockistų idėjos. Skleidimu nuodingų trockistinių idėjų, fašistinių idėjų, jūs tapote kontr-revoliucionierium darbininkų klasei ir Komunistų Partijai. Kaipo narys Komunistų Partijos jūs turėjote žinoti, kad skleidimas trockistinių idėjų reiškia prašalinimą iš partijos."

Grebanier visu savo liūdymo laiku plepėjo, būk jis "rezignavęs" iš Komunistų Partijos.

Antrasis liūdininkas De Sola, kuris pats save persistatė "mokslininku" ir "naturalistu," jokių ryšių neturi su švietimo sistema. Jo liūdymas buvo panašiai toks pat, kokį jis davė Dies Komitetui, taipgi Woodrum šalpos komitetui. Pastaruoju laiku, kaip pranešama, jis vėl esąs WPA projekte, kaip kad jis buvo 1939 metais, kuomet jis liūdijo tikslu prašalint komunistus nuo WPA.

De Sola pasakojo apie apylinkės komunistų kuopelės veiklą iki jis buvo išmestas iš jos už trockizmą 1936 metais. Jis bandė parodyt komunistų įtaką į mokinius, aiškindamas apie pionierius, kuri organizacija jau negyvuoja, bet su kurios veikimu jisai sakėsi buvęs artimai susirišęs. Jis sakėsi prof. Schappes klasėj mokinęsis marksizmo, bet prof. griežtai pareiškė De Solos niekur nemokinęs.

T-as.

Viešbučio Darbininkai Pasirinko Uniją

Sutton Hotel darbininkų balsavimuose pasirinkti atstovybę, 51 balsu iš 55-kių balsų pasisakyta už Viešbučių Amatų Tarybą, AF of L, kuri, menama, tuojau pradės derybas su bosais, kad pasirašyt kontraktą. Jis paliestų 70 darbininkų.

Geriau Vėliau, Negu Niekad

Pereitą šeštadienį, Amerikos Lietuvių Piliečių Kliubo, Maspethe, įvyko gražus, draugiškas, senimo ir jaunimo vakaras. Jį rengė suaugusių ir jaunimo LDS ir LLD 138-ta kuopos.

Gerokai anksčiau prieš garsinamą laiką, susirinko gražus būrelis jaunų ir suaugusių žmonių. Dalyvavo svečių ir iš tolimesnių kolonijų.

Susėdus svečiams vakarieniauti, A. Pakalniškienė, vakaro pirmininkė, iššaukė keletą svečių pakalbėti, jų tarpe ir patį LDS Centro pirmininką, R. Mizarą.

Laike trumpos ir linksmos programos buvo ir liūdėsio sekunda. Mat, Petras Čepas, jaunimo kuopelės organizatorius, kuris taip rūpestingai auklėjo LDS jaunimo kuopelę ir rūpinosi minimo parengimo pasėkomis, nedalyvavo minimoj pramogoj. Ir tai įvyko prieš jo paties norą. Kelios dienos prieš tai, Dėdė Samas pašaukė Petrą Čepą atlikti karines prievoles. Koks tai keistas supuolimas. Šio parengimo pelnas buvo skiriamas LDS jaunimo kuopelės krepšinio komandos uniformoms, bet štai, Dėdė Samas mus pralenkė ir pasiūlė savo militariška uniformą.

Vakaro dalyviai išreiškė pageidavimą pasiųst Petrui Čepui laišką, išreiškiant jam padėką už jo nuoširdų darbą.

D a l y v a v u sieji stebėjosi, kaip maspethiečiai galėjo ištesėti duoti vakarienę ir gėrimo už tokią žemą įžangą—50 centų. Tai čia mes ir tą sekretą išduosime. Draugai Cedronas ir jaunasis Kaulinis prižuvavo šviežios žuvies ir pąaukojo minimam vakarui; draugų žvirblių šeima paaukojo vertingą keiksą; o kiek dar trūko, mūsų darbščios gaspadinės — Laukaitienė, Kalvaitienė ir Janulevičienė, dapirko ir suruošė gerą vakarienę. Kalvaitis, kaip ir visada, rūpinosi ištroškusiųjų pagirdymu.

Virš minėto vakaro komisija širdingai ačiuoja Piliečių Kliubui ir visiems kuo nors prisidėjusiems prie to parengimo.

F. P.

Vim Krautuvės Atsisako Kolektyviai Tartis

Vim Electric Co., Inc., neatsiuntė savo atstovų į valstijinės įstaigos—Tarpininkavimo Tarybos—sušauktą konferenciją išdiskusavimui ir išrišimui skirtumų, dėl kurių prieš tą firmą streikas tęsiasi jau trys savaitės.

Į valdžios šauktą susirinkimą atsilankė United Retail and Wholesale Lokalo 830-to atstovai, bet kompanija susirinkimą ignoravo.

Unija kaltina firmą diskriminacinėj ir anti-darbininkiškoj veikloj.

Ragina Apsaugot Miesto Darbininkų Teises

P-lė Mary Luciel McGorky, Valstijos, Apskričio ir Miesto Darbininkų Unijos, CIO prezidentė New Yorko distrikte, pasiuntė telegramą majorui LaGuardijai, kurioj primena, kad konskripcija jau prasidėjo, o darbininkų teisės tebėra neapsaugotos. Ji reikalavo sušaukt konferenciją, kurioj būtų apsvarstyta — paruošta taisyklės apsaugot paimtų kariuomenėn valdžios tarnautojų darbams ir algoms.

Ji taip pat atsišaukė ir į gubernatorių Lehmaną ragindama išleist draftuotų apsaugai įstatymus.

CIO Užgyrė Moterų Taikos Konferenciją

Didžiojo New Yorko Industrinių Unijų Taryba paskelbė, kad ji užgiria Jaunų Moterų Konferenciją. Ji prasidės penktadienio vakarą, gruodžio 13-tą, viešbutyje Riverside Plaza, 73rd St. ir Broadway, N. Y. Baigsis 15-tos popietį.

Konferencijos vyriausis tikslas, kaip skelbiama pranešimuose, svarstyti būdus, "Kaip išlaikyti Ameriką nuo Karo." Tikimasi apie 1,000 jaunų delegačių iš bažnytinių, mokyklų, darbo unijų, ir kitų organizacijų.

Aido Choro Nariams

Aido Choro metinis susirinkimas įvyks penktadienio vakare, 7:30, "Laisvės" Svetainėj.

Visi nariai ir simpatikai dalyvaukite šiame metiniame susirinkime. Turėsime išsirinkti choro valdybą. Ir šiaip bus įvairių reikalų aptarti.

Aido Choro Komitetas.

Susipažinkite su Mūsų Tautos Muzikos Kūrėjais!

Sekmadienį, 8 d. gruodžio (Dec.) 3-čią valandą po pietų, "Laisvės" Svetainėje, ruošiama labai įdomi iliustruota paskaita, temoje: Lietuvių Muzikai ir Jos Kūrėjai.

Paskaitą referuos prof V. Bacevičius.

Prašome nesivėluot. Įžanga 25 centai.

Kviečia **LMS Kultūros Kom.**

Miesto Moterų Konferencija už Taiką

Amerikinė Mobilizacija Už Taiką šaukia viso didžiojo New Yorko moterų organizacijų konferenciją tikslu subendrinti darbuotę už taiką. Įvyks šį šeštadienį, gruodžio 7-tą, 1:30 val. po piet, 306 W. 88 th St., N. Y.

Konferencijoj taip pat svarstys klausimus apsaugos draftuotų vyrų šeimynoms, kylančias kainas ir pelnagrobystę, paramą vartotojų judėjimui, ir teises moterų darbininkių karo industrijose.

Darbininkų Mokykla Atsakė į Liūdymą

Atsakydama į Grebanier liūdymus Rapp-Coudert Komitetui, būk Darbininkų Mokykla esanti "instruktavimui partinių komunistų per partinius komunistus," Darb. Mokyklos administracija pareiškė, kad įstaiga yra atdara visiems ir kad tarp 10,000 studentų, lankiusių klases kas metai, yra buvę studentų iš visokių politinių partijų, ir visai be jokių partinių ryšių. Joje yra šimtai unijistų su visokiausiomis politinėmis pažvalgomis.

Kalbės apie Literatinius Karo Agentus

Sender Garlin, angliško dienraščio "Daily Worker" kolumnistas, kalbės Darbininkų Mokykloj, 50 E. 13th St., N. Y., šį šeštadienį, 2:30 val. po piet.

Garlin aiškins, kaip šnipavimo agentai ir karų rengėjai gauna sau talkininkų tarp laikraštininkų. Jo tema: "Parduodama Amerikai Naujas Karas; nuo George Creel iki Archibald MacLeish."

Mirė Storulė Moteris

Mrs. Amanda Siebert, svėrusi virš 500 svarų ir Coney Islande buvusi žinoma ir tėmijama kaipo "Jolly Irene", mirė lapkričio 27-tą. Jai reikėjo daryt specialį karstą ir pirmiausia užprašytos šermeninės negalėjo panaudot, nes negalėjo karsto įnešti pro duris.

PAJIEŠKOJIMAI

BROOKLYN, N. Y.

Šeštadienio vakare, pamečiau 50 bilietų Lietuvių Amerikos Piliečių Kliubo vakarienės, kuri įvyks naujų metų vakare, gruodžio-Dec. 31. Kas radote, prašau sugrąžinti į Kliubą. —F. Stanaitis, 280 Union Avenue, Brooklyn, N. Y. (284-286)

SUSIRINKIMAI

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1 kp. susirinkimas įvyks 5 d. gruodžio, "Laisvės" Svet., 419 Lorimer St. Pradžia 7:30 v. v. Susirinkime rinksime naują valdybą sekantiems metams, todėl kviečiame narius dalyvauti.—C. R., Prot. Rašt.

MASPETH, N. Y.

Ketvirtadienį, gruodžio 5 d., įvyks LDS 14 kuopos susirinkimas, Zabelskio svetainėje, Maspeth'e. Draugai ir draugės, visi būtinai dalyvaukite, nes turėsime rinkti naują valdybą sekantiems metams. Taipgi, bus kitų svarbių reikalų.—J. Kalvaitis, pirm. (285-286)

RICHMOND HILL IR EAST NEW YORK, N. Y.

Ketvirtadienį, 5 d. gruodžio, 8 v. v. Logan Inn salėje, kampas Logan St. ir Atlantic Ave. įvyks kuopos susirinkimas, bus nepaprastas. Jame rinksime sekantiems metams valdybą, todėl visi nariai privalote dalyvauti. Apart to, 7 d. gruodžio įvyks mūsų kuopos vakarienė, tai šiame susirinkime reikės prie jos prisirengti. — A. Bieliauskienė, sekr. (285-286)

PARDAVIMAI

Parsiduoda Grosernė su visais įtaisymais. Labai tirštai apgyventa vieta, nėra kitų krautuvių, miestas turtingas gyventojais, nes "slack" niekad, čionais nėra. Yra Centras Rubber Co. Parsiduoda nepaprastai pigiai. Pardavimo priežastį sužinosite ant vietos. Naudokitės nepaprasta proga, atsilankykite arba rašykite. Taipgi parsiduoda 5 kambarių namas ir krautuvė, apačioj prie krautuvės, yra kuknė, 4 karų garažius, viskas tvarkoj.

S. Urbelis, 36 Olive St., Naugatuck, Conn. (286-288)

CHARLES'
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
K. Degutis, Savininkas
Prielankus Patarnavimas
306 UNION AVENUE
Tarp Ten Eyck ir Maujer Sts.
Brooklyn, N. Y.
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

J. GARŠVA
Graborius-Undertaker
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Išbalzamuoja ir laidoja ant visokių kapinių; parsamdo automobilius ir karietas veselijom, krikštynom, kitkam.
231 BEDFORD AVE.
BROOKLYN, N. Y.
Telephone: EVergreen 8-9770

F. W. SHALINS
(SHALINSKAS)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto
Tel. Virginia 7-4499

BAR ir GRILL
LIETUVIŲ RESTAURANAS
Įdomiai įpuošta lietuviška aludė ant Grand Street
Rheingold extra Dry Alus.
Didelis pasirinkimas visokių Vynų ir Degtinės
Turime ir kambarių pernakvot arba savaitiniai išrandavot
JOSEPH ZEIDAT
Savininkas
411 Grand St. Brooklyn

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS
Gražiai Įrengta Susiėjimams Įstaiga

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsite Brooklyne, užeikite susipažinti.
Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys, užėjimui su moterim. Nedėliomis atdaras nuo 1 valandos dieną iki vėlai.
426 South 5th Street Brooklyn, N. Y.
Blokas nuo Hewes St. elevelterio stoties. Tel. Evergreen 4-9508

Lietuvių Kūro Kompanija
ĮDEDAME MASTER-KRAFT OIL BURNERS
Į JŪSŲ SENĄ AR NAUJĄ ŠILDYTUVĄ
(Steam Boiler)
Mūsų inžinieriai išmieruos jūsų namus ir įdės tinkamą "burner" arba visą garo arba karšto vandenio sistemą. Maloniai suteikiame aprokavimus be jokio mokesčio.
TRU-EMBER FUEL CO., INC.
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ RAKANDŲ KRAUTUVĖ
GRAND FURNITURE CHAIR
409 ir 436 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-8451
IŠDIRBĖJAI IR PLATINTOJAI GEROS RŪŠIES RAKANDŲ
Ateikite pasižiūrėti mūsų parduodamus rakandus ir palyginkite kainas su kitomis krautuvėmis.
Duodamę ant lengvų išmokėjimų be jokių nuošimčių
JŪS NIEKUR NEGAUSITE PIGIAU
Kaip Petraičių Krautuvėse
M. PETRAITIENĖ IR SŪNAI
Jūs mokėsite už rakandus, o ne už išrėdymą

Balius - Dainos Prakalbos
Paminėjimui Literatūros Draugijos (ALDLD) 25 Metų Jubilėjaus
Rengia Literatūros Draugijos 2-ras Apskritys

ALDONA KLIMAITĖ,
Koloratūra Sopranas

Įvyks Sekmadienį
Gruod. 15 Dec.
CENTRAL PALACE
18 Manhattan Avenue
Brooklyn, N. Y.
(Vienas Blokas nuo Broadway)
Pradžia 7 val. vakaro
• • •
ĮŽANGA 40 CENTŲ

Graži Koncertinė Programa: Dainuos Aido Choras, vad. A. Žilinskaitės; Aidbalsiai, vad. B. Šalinaitės ir solistai — Aldona Klimaitė ir Antanas Višniauskas. Kalbės D. M. Šolomskas, Literatūros D-jos Centro Sekr. George Kazakevičiaus Orkestra Šokiams.

Ateikite į šį parengimą visi! Išgirsite puikių dainų, pasišoksite, pasiklausysite žingeidžių ir pamokinančių prakalbų.

Apvaikščiokime šį Literatūros Draugijos (ALDLD) 25-kių metų jubilėjų kuoskaitlingiausiai. Lai būna mums svarbu netik dainos, pasišokimas, ale ir paminėjimas ir pasidžiaugimas Literatūros Draugijos 25-kių metų gyvavimo. Susirinkime pasidžiaugkime šios draugijos suteikta gausia apšvieta Amerikos lietuvių visuomenei.

Literatūros Draugija yra jau išleidus pusę milijono dolerių vertės įvairių raštų, kurie jau pasklydę netik Amerikoje, bet visame pasaulyje, kur tik lietuvių randasi.

Kiekvienas atsilankęs į šį parengimą pasitenkins savo malone atminčia ir parems Literatūros Draugiją apšvietos skleidimo darbe Amerikos lietuvių visuomenėje.

Kviečia RENGĖJAI.